

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AGJENCIA E SIGURIMIT TË CILËSISË SË ARSIMIT PARAUNIVERSITAR

AGJENCIA E SIGURIMIT TË CILËSISË
SË ARSIMIT PARAUNIVERSITAR

UDHËZUES PËR ZHVILLIMIN E LËNDËS MUZIKË NË ARSIMIN E MESËM TË ULËT

Material në ndihmë të mësuesit

2023

Koordinuan redaktimin shkencor

Dr. Gerti Janaqi

Dr. Dorina Rapti

Koordinoi redaktimi letrar

Elfrida Begaj, ASCAP

Koordinoi faqosjen

Fatos Gjini, ASCAP

Prodhim i ASCAP, 2023

www.ASCAP.edu.al

Copyright ©, ASCAP

TABELA E PËRMBAJTJES

1	QËLLIMI I UDHËZUESIT TË LËNDËS SË MUZIKË.....	5
1.1	Qëllimi i udhëzuesit	5
1.2	Përdoruesit e udhëzuesit.....	5
1.3	Struktura e udhëzuesit	5
2	RËNDËSIA E LËNDËS SË MUZIKËS	6
2.1	Qëllimi i mësimdhënies dhe të nxëniet në lëndën e muzikës.....	6
2.2	Risitet e lëndës së muzikës.....	7
2.3	Shtrirja e lëndës së muzikës	9
3	ZHVILLIMI I KOMPETENCAVE KYÇ NËPËRMJET KOMPETENCAVE MUZIKORE.....	10
4	INTEGRIMI NDËRLËNDOR.....	13
5	TEMAT NDËRKURRIKULARE	14
5.1	Model me dy tema ndërkurrikulare	15
	të sjella si shembull tregojnë qartë lidhjen e njohurive të muzikës.....	15
6	METODOLOGJIA E MËSIMDHËNIE – NXËNIES NË MUZIKË	16
6.1	Stilet e të nxëniet.....	18
6.1.1	Stili i të nxëniet pamor:.....	18
6.1.2	Stili i të nxëniet dëgjimor:.....	18
6.1.3	Stili i të nxëniet kinestetik:	19
6.2	Teknika të mësimdhënies	20
6.2.1	Kllasteri	20
6.2.2	Rrjeti i diskutimit	20
6.2.3	Brainstorming:.....	21
6.2.4	Kubimi:.....	21
6.2.5	Tabela e koncepteve:	22
6.2.6	Diagrama e Venit	23
6.2.7	Harta e të pyeturit.....	24
6.2.8	Teknika “Përdorimi i teknologjisë / interneti	25
6.2.9	Teknika “Di – Dua të di – Mësova”	25
6.2.10	Teknika “Hulumtimi”	25
7	PLANIFIKIMI I LËNDËS DHE MODELE TË PLANIFIKIMIT LËNDOR.....	29
7.1	Llojet e planifikimeve	30

7.2	Planifikimi vjetor i lëndës	30
7.3	Planifikimi sipas periudhave	33
7.4	Planifikimi ditor	40
8	VLERËSIMI I NXËNËSVE NË LËNDËN MUZIKË	46
8.1	Vlerësimi i vazhduar (për të nxënë)	47
8.2	Vlerësimi i të nxënit (Detyra përmbledhëse)	48
8.3	Projekti	49
8.3.1	Përshkrimi i produktit të projektit	56
8.3.2	Vlerësimi i nxënësve dhe reflektimi.....	58
	Vlerësimi i të nxënit të nxënësit realizohet nëpërmjet:	58
8.4	Vlerësimi periodik.....	58
8.5	Vlerësimi përfundimtar	58
8.6	Vlerësimi i nxënësve me nevoja të veçanta	60
9	KRITERET DHE REFLEKTIMI PËR DETYRA TË NDRYSHME NË LËNDËN E MUZIKËS	60
9.1	Kriteret për kryerjen e detyrave	60
9.2	Reflektimi i mësuesit.....	61
9.3	Shembull për kriteret e vlerësimit të detyrave	62
10	SHTOJCA	63

1 QËLLIMI I UDHËZUESIT TË LËNDËS SË MUZIKË

1.1 Qëllimi i udhëzuesit

Udhëzuesi lëndor i lëndës së muzikës për arsimin e mesëm të ulët, trajton në mënyrë më të thellë të gjitha aspektet e kurrikulës që nga planifikimi i saj, metoda të mësimdhënies, metoda të të nxënit të nxënësve, vlerësimin e të nxënit në kontekstin e zhvillimit të kompetencave gjatë zbatimit të programeve të muzikës, klasat 6 -9. Në këtë udhëzues janë kombinuar të gjitha materialet në zbatim të kurrikulës me kompetenca, me eksperiencën dhe praktikën më të mira të mësuesve në shkollë.

1.2 Përdoruesit e udhëzuesit

Udhëzuesi u vjen në ndihmë punonjësve arsimorë në sistemin e arsimit parauniversitar dhe si i tillë përdoret:

- nga mësuesit, drejtuesit e shkollave, nxënësit, prindërit të cilët punojnë së bashku për të përmirësuar cilësinë e të nxënit dhe rezultateve të nxënësve në lëndën e muzikës;
- nga të gjitha institucionet arsimore në varësi të MAS-it, njësitë arsimore vendore për zhvillimin profesional, këshillimin, vëzhgimin, monitorimin, kualifikimin e punonjësve arsimorë;
- nga institucionet e arsimit të lartë që përgatisin mësues në lëndën e muzikës, të cilët mund t'i referohen për formimin fillestar të mësuesve të rinj.

1.3 Struktura e udhëzuesit

Udhëzuesi kërkon të japë përgjigje për një sërë pyetjesh dhe çështjesh të ngritura nga drejtuesit e shkollës, mësuesit, nxënësit, prindërit të cilët herë pas here kanë dilemat e tyre në lidhje me zbatimin e kurrikulës me kompetenca në lëndën e muzikës.

Në këtë panoramë sfidash, një vend të veçantë merr *progresi i nxënësit* në zotërimin e muzikës. Ajo që kuptojmë me progresin, a pajtohet me atë që ne kuptojmë me konceptin e zotërimit të muzikës? Kjo është e lidhur ngushtë me një tjetër sfidë, disi më e gjerë, *problemi i vlerësimit*. Problemi i vlerësimit përbëhet nga dy çështje:

- së pari, është çështja e interpretimit në mënyrë të vlefshme dhe të besueshme e vlerësimit, të cilën ne e perceptojnë si një nga komponentët kyç të zotërimit të muzikës. Kjo lidhet me hartimin dhe miratimin e instrumenteve të vlerësimit që masin njohuritë dhe aftësitë e nxënësve në muzikë. Përdorimi i këtyre instrumenteve nuk duhet të çojë në rezultate të gabuara kur ne nxjerrim konkluzione rreth zotërimit të kompetencës muzikore të nxënësve.

Problemi më i madh këtu është se instrumentet mund të manipulohen duke prodhuar rezultate të pavërteta, kryesisht për shkak të vlefshmërisë së pamjaftueshme që sakrifikohet shpesh për të mirën e besueshmërisë;

- së dyti, është çështja e mospërputhjeve të shpeshta ndërmjet tre komponentëve: I) mënyrave të vlerësimit; II) qëllimeve të lëndës; III) formave të mësimdhënie - nxënies në muzikë.

Sigurisht ka edhe shumë sfida dhe probleme të tjera, por ristrukturimi i sistemit të formimit muzikor bazuar në parimet bazë të të mësuarit e muzikës, ndërmjet të cilave është: *“Të gjithë nxënësit janë të aftë të nxënë muzikën dhe ta interpretojnë atë”*.

2 RËNDËSIA E LËNDËS SË MUZIKËS

Muzika është një disiplinë artistike e artit dhe gjuhë universale që ndihmon nxënësin të kuptojë dhe lidhë fenomenet dhe dukuritë muzikore, proceset, teknikat dhe çështjet që i përkasin muzikës, duke vërtetuar ligjshmërinë e tyre, si dhe duke shpjeguar mënyrat e interpretimit dhe ndërtimit, gjë e cila çon drejt realizimit të një procesi të suksesshëm të mësimi të muzikës. Kjo lëndë synon të edukojë nxënësit nga pikëpamja estetike dhe muzikore, duke e orientuar atë në mënyrë të saktë drejt kuptimit të vlerave estetike dhe muzikore apo drejt veçorive të ligjëritimit muzikor nga abstraktja te konkretja, në njohjen me gjinitë dhe llojet e ndryshme të muzikës, me mënyrat e interpretimit dhe performimit muzikor, si dhe me zhvillimin historik të muzikës në periudha, kontekste dhe kultura të ndryshme.

Muzika është shkenca, gjuha universale e së cilës, ndihmon nxënësin të kuptojë dhe veprojë në realitetin që jeton. Kjo e bën atë të japë një kontribut të rëndësishëm për zhvillimin intelektual të nxënësit dhe formimin e identitetit të tij. Zotërimi i saj është vlerë e madhe për integrimin në shoqëri duke mundësuar zhvillimin e personalitetit të nxënësit, zhvillimin e aftësive të tij për të menduar në mënyrë kritike dhe për të punuar i pavarur e sistematikisht.

2.1 Qëllimi i mësimdhënies dhe të nxënies në lëndën e muzikës

Muzika përdoret në një numër të madh të aktiviteteve të përditshme ku megjithëse zbatimet e saj janë nga më të ndryshmet, ato nuk mund të kuptohen pa marrjen e disa njohurive themelore të elementeve dhe parimeve kryesore e cila ka të bëjë me gjuhën me të cilën komunikon muzika. Gjuha muzikore e bën të vetëdijshëm nxënësin për rolin e muzikës në jetën e përditshme, duke zgjeruar botëkuptimin e tij.

Qëllimi i mësimdhënies dhe të nxënit të lëndës së muzikës është të inkurajojë dhe t'u mundësojë nxënësve:

- gjykuar vlerat e muzikës kombëtare si pjesë e pandashme e vlerave të artit shqiptar;
- krahasuar dhe gjykuar vlerat e muzikës botërore, nëpërmjet edukimit dhe kultivimit të dëgjimit, të veprave të përfaqësuesve më të mirë dhe krijuar një formim të gjerë muzikor;
- zhvilluar kompetencat muzikore për të krijuar dhe realizuar punë të ndryshme muzikore;
- marrë pjesë në jetën kulturore të klasës, shkollës, komunitetit;
- vënë në shërbim të mjedisit ku jeton aftësitë dhe talentin e vet;
- ndërvepruar në mënyrë sociale, kulturore dhe intelektuale me grupet të ndryshme kulturore apo etnike;
- dhënë kontributin personal në zhvillimet artistike muzikore në nivel lokal, kombëtar dhe më gjerë.

2.2 Risitë e lëndës së muzikës

Trajtimi i lëndës së muzikës ***nëpërmjet kompetencave është risia kryesore e lëndës së muzikës.*** Zotërimi i njohurive muzikore nënkupton zotërimin e kompetencave muzikore. Por, çdo të thotë kjo?

Zotërimi i një kompetence (pra të jesh kompetent) në një fushë personale, profesionale apo shoqërore do të thotë të zotërosh në një shkallë të caktuar, modelime të rrethanave në aspekte të ndryshme të jetës në atë fushë. Në këto kushte, zotërimi i kompetencave muzikore do të thotë aftësia për të kuptuar, gjykuar përdorur muzikën në një shumëllojshmëri situatash dhe kontekstesh jashtë muzikore, si dhe situatave në të cilën muzika luan ose mund të luajnë një rol të rëndësishëm.

Kompetenca përcaktohet si integrim i njohurive, shkathtësive dhe qëndrimeve që një nxënës duhet t'i fitojë gjatë procesit të nxënies. Organizimi i mësimit të muzikës me bazë kompetencat përqendrohet në atë që nxënësi duhet të dijë, të bëjë saktë dhe të shpjegojë pse e bën. Kur nxënësi realizon kompetencat muzikore, ai njëkohësisht është duke zhvilluar edhe kompetencat kyçe, p. sh.: kompetenca e muzikës “interpretimi/performimi muzikor” përfshin shumë nga teknikat e ndryshme të të kënduarit, të të bërit muzikë apo luajtjes në instrumente muzikore. Ndërtimi dhe zbatimi i kompetencave kyçe nga nxënësit gjatë procesit të mësimdhënies dhe nxënies kërkon që mësuesi të mbajë parasysh lidhjen e kompetencave kyçe, me kompetencat e lëndës për secilën shkallë. Për të realizuar në praktikë këtë lidhje,

mësuesi duhet të përzgjedhë situatat, veprimtaritë, metodat dhe mjetet e përshtatshme të procesit të nxënës.

Për të realizuar lidhjen e kompetencave kyçe me kompetencat e lëndës së muzikës mësuesi ndjek hapat e mëposhtme:

- përzgjedh rezultatin/et e të nxënës nga kompetencat kyçe që synon të arrijë nxënësi në shkallën përkatëse dhe i zbërthen ato;
- përzgjedh rezultatin/et e të nxënës për shkallë për kompetencat e lëndës së muzikës që synon të arrijë nxënësi;
- zbërthen në rezultate të nxënës për kompetencat e lëndës së muzikës për vit mësimor, rezultatin/et e të nxënës për shkallë;
- përzgjedh përmbajtjen/et mësimore, mjetet didaktike, metodologjinë e mësimdhënies, përmes të cilave realizohen rezultatet e të nxënës të kompetencave muzikore në një vit mësimor, si dhe rezultatet e të nxënës për kompetencat kyç në një vit mësimor;
- planifikon mësimdhënien duke përfshirë periudhën kohore gjatë së cilës do t'i arrijë rezultatet e të nxënës brenda vitit shkollor;
- kryen analiza dhe vlerësime të ecurisë së nxënësve pas realizimit të orëve mësimore, detyrave, projekteve, për të verifikuar arritjet e rezultateve të të nxënës për vit mësimor dhe shkallë për lëndën e muzikës. Kurrikula e muzikës është strukturuar me tre kompetenca, të cilat përmenden si më poshtë:

Tabela 1: Kompetencat muzikore

Kompetenca	Treguesit
Kompetenca: Krijimi muzikor Kjo kompetencë ka të bëjë me kuptimin dhe përdorimin e njohurive muzikore duke zhvilluar aftësitë krijuese individuale por edhe në grup.	Disa tregues kryesorë janë: • Përdor ide të ndryshme për të organizuar krijimin muzikor. • Përdor elementet muzikore gjatë krijimit. • Zhvillon ide të reja gjatë krijimit muzikor. • Organizon krijimin e vet muzikor, sipas rregullave të strukturës së periudhës muzikore. • Ndan përvojat e veta krijuese me të

	tjerët.
Kompetenca: Performimi/interpretimi muzikor Kjo kompetencë ka të bëjë me zhvillimin e aftësive interpretuese/performuese, duke u bazuar në ritëm, intonacion, interpretim, stilistikë, si aspekte themelore të performancës muzikore në këndim apo instrument i muzikës.	Disa tregues kryesorë janë: • Zhvillon teknikat e këndimit, të luajtjes, së dëgjimit, analizimit, improvizimit në nivele të ndryshme. • Perfeksion këndimin duke zbatuar teknikat performimit/interpretimit muzikor. • Respekton rregullat e luajtjes në instrumente. • Ndan përvojat e veta performuese me të tjerë.
Kompetenca: Vlerësimi i veprave muzikore Kjo kompetencë ka të bëjë me kuptimin, gjykimin dhe vlerësimin e veprave muzikore duke i njohur ato në hapësirë dhe në kohë përmes historisë dhe kompozitorit të veprës, bazuar në kontekstin historik, artistik, politik në të cilën është krijuar vepra.	Disa tregues kryesorë janë: • Analizon veprat muzikore që nga format e vogla e deri tek ato të mëdhatë. • Vlerëson veprat muzikore, duke bërë një gjykim kritik dhe estetik.

Organizimi i mësimit të muzikës me bazë kompetencat, siguron zhvendosjen e fokusit të nxënies nga përmbajtja lëndore (mësuesi në qendër) në atë që nxënësit kanë nevojë të dinë dhe të bëjnë me efikasitet në situata të ndryshme të nxëni (nxënësi në qendër). Nxënësit mësojnë nga njerëzit dhe materialet përreth tyre.

2.3 Shtrirja e lëndës së muzikës

Lënda e muzikës zhvillohet për 35 javë mësimore me nga 1 orë mësimore secila (45 minuta), pra gjithsej 35 orë për secilën klasë, nga klasa e gjashtë deri në klasën e nëntë. Lënda e muzikës zhvillohet përmes tre tematikave përmbajtësore: *Gjuha dhe komunikimi muzikor (GJKM)*, *Teknika dhe procese (TP)* dhe *Historia, muzika dhe shoqëria (HMSH)*.

Megjithëse njohuritë përcaktohen për secilën tematikë, ato mund të trajtohen të integruara me njëra-tjetrën. Brenda shumëve të orëve për secilën klasë mësuesi planifikon të gjitha veprimtaritë që do të organizojë për një mësimdhënie – nxënie sa më efektive (si përmbajtja

muzikore sipas programit, projekti, apo edhe veprimtari të tjera në ndihmë të përparimit të nxënësit).

Tabela 2: Tabela përmbledhëse e peshave për secilën tematikë dhe klasë.

KLASA	TEMATIKAT			GJITHSEJ ORË
	GJUHA DHE KOMUNIKIMI	TEKNIKA DHE PROCESE	HISTORIA MUZIKA DHE SHOQËRIA	
KLASA E GJASHTË	14	15	6	35 orë
KLASA E SHTATË	12	15	8	35 orë
KLASA E TETË	8	14	13	35 orë
KLASA E NËNTË	7	13	15	35 orë

3 ZHVILLIMI I KOMPETENCAVE KYÇ NËPËRMJET KOMPETENCAVE MUZIKORE

Kompetenca përcaktohet si harmonizim i njohurive, shkathtësive, vlerave dhe qëndrimeve për të trajtuar plotësisht situatat e kontekstit. Kompetencat kyç janë ato që i nevojiten një individ për zhvillimin e tij personal, për punësimin, për përfshirjen në jetën sociale si qytetar aktiv, për përshtatjen në botën digjitale.

Zhvillimi i kompetencave kyç nga nxënësit gjatë procesit të mësimdhënies – nxënies nuk është një proces i veçantë, por mësuesi mban parasysh lidhjen e kompetencave kyç, me kompetencat muzikore. Për të realizuar në praktikë këtë lidhje, mësuesi duhet të përzgjedhë situatat e të nxënësit, veprimtaritë, metodat dhe mjetet e përshtatshme për procesin e të nxënësit. Kur nxënësi realizon kompetencat muzikore, ai njëkohësisht është duke zhvilluar edhe kompetencat kyç.

Shembujt e mëposhtëm të zhvillimit të kompetencave kyç nëpërmjet zhvillimit të kompetencave muzikore dhe përmbajtjes së lëndës nuk janë shteruese. Ato pasurohen nga vetë mësuesit.

- **Kompetencat kyç “Komunikimi dhe të shprehurit” dhe “Të menduarit”** të cilat zhvillojnë te nxënësit të kuptuarin e mesazheve që u drejtohen, të shprehën në mënyrë të përshtatshme me anë të gjuhës, simboleve, shenjave, kodeve, të përpunojnë në mënyrë të pavarur, kritike, ndërvepruese dhe krijuese informacionin, mund të lidhet mjaft mirë me kompetencën muzikore “Të menduarit dhe komunikimi muzikor”. Disa ilustrime konkrete të pyetjeve tipike dhe përgjigjeve për të zhvilluar këto kompetenca, në nivele të ndryshme arsimore, mund të jenë:

Shembulli I: Ndërtimi i intervaleve

I: Hana ka zgjidhur intervalin e Septimës së Zm nga nota Do dhe sekstën maxhore nga Do (Do – Si) dhe (Do – la b). Ajo thotë se intervali i Septimës ka 5 ton ndërsa intervali i sekstës ka 4 ton e gjysmë. A e ka zgjidhur saktë intervalet Hana?

II: Jo sepse në ndërtimin e intervalit të parë Septima e ZM ka 5 Ton e gjysmë, ndërsa në intervalin e dytë Seksta Maxhore ka 4 Ton e gjysmë. Mendoj që gabimi qëndron te llogaritja e toneve për secilin interval muzikor.

Shembulli II: Krijimi përmes ritmit 4/4

I: "Nëse ju krijoni një ushtrim në ritmin 4/4, a mund të ketë vendosim vlera notash dhe pushimesh të ndryshme?"

II: "Po në ritmin 4/4 ne mund të krijojmë duke përdorur të gjitha vlerat e notave dhe pushimeve."

Shembulli III: Shkallët muzikore

I: "A është e vërtetë që për ndërtimin e shkallëve maxhore ngjitemi 5 nota nga Tonika ose nota e parë e shkallës Do + ?"

II: "Po, sepse dhe konkretisht....."

- **Kompetenca kyç “Të mësuarit për të nxënë”,** e cila i krijon nxënësve mundësitë për të përdorur strategji të ndryshme të nxëni dhe e përgatitet për të nxëni gjatë gjithë jetës mund të lidhet më së miri me kompetencën muzikore “Zgjidhja e situatës problemore”. Një ilustrim konkret i një situatë të nxëni për të zhvilluar këtë kompetencë, mund të jetë:

Shembull

“Në një krijim muzikor ku baza janë fjalët (vargjet) nxënësit duhet të kombinojnë rimën e fjalëve me vlerat ritmike të notave dhe ritmin muzikor.

Argumentoni përgjigjet tuaja?

Çfarë teknike do të përdorni ju për të zgjidhur këtë situatë? Pse e keni zgjedhur këtë veprimtari mësimore? Shpjegoni pse mendoni se keni zgjedhur veprimtarinë e përshtatshme për zhvillimin e aftësive muzikore krijuese të nxënësve? A ka mënyrë tjetër për ta zhvilluar këtë veprimtari muzikore?”

- **Kompetencat kyç “Personale” dhe “Qytetare”,** të cilat zhvillojnë te nxënësi vetëbesimin, vetëvlerësimin, besimin te të tjerët, bashkëjetesën sociale si qytetarë të përgjegjshëm, mund të lidhet shumë mirë me kompetencën “Vlerësimi”. Një ilustrim konkret i një aktiviteti që ndihmon në arsyetimin dhe propozimin e zgjidhjeve. Më pas nxënësit vetë mund bëjnë deduksionin e veprimeve të tyre.

Shembull: “Trashëgimia kulturore dhe ruajtja e saj, muzika popullore/isopolifonia”.

- Nxënësit ndahen në dy grupe dhe diskutojnë këtë situatë: Jepni tri arsye se përse duhet të ruajmë vlerat e isopolifonisë?
- Propozoni një zgjedhje tuajën lidhur me një nga mënyrat e ruajtjes së isopolifonisë si trashëgimi kulturore jona. Arsyetoni pse jepni këtë propozim.

Shpjegoni pse kjo është një zgjedhje e mirë”.

Si mund ta përmbledhni mendimin tuaj? Në qoftë se përgjigjja e grupit tjetër është kundërshtuese, atëherë cila është përgjigjja juaj? Si mund të vlerësoni përgjigjen e grupit tjetër”.

- **Kompetenca kyç “Për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin”,** e cila zhvillon te nxënësi shpirtin sipërmarrës, ndërmarrjen e iniciativave mund të lidhet me kompetencën “Ruajtja e mjedisit nga ndotja dhe zhurmat”. Një ilustrim konkret për të zhvilluar këtë kompetencë, në të cilën mund të modelohet një formulë funksioni mund të jetë:

Shembull : ”Si ta përmirësojmë mjedisin ku jetojmë”

Nxënësit nxiten:

- të shohin me sy kritik lagjen e tyre për të identifikuar zhurmat në mjedisin ku ata jetojnë, luajnë pushojnë etj.;
- të reflektojnë dhe shprehen nëpërmjet informacioneve që kanë për muzikën por edhe për mjedisin për të dhënë idetë e tyre mbi përmirësimin e këtij mjedisi;
- të mendojnë, arsyetojnë duke gjetur rrugë dhe mundësi për ndërgjegjësimin e ruajtjes së mjedisit nga zhurmat dhe ndotja e muzikës.
- **Kompetenca kyç “Digjitale”,** e cila zhvillon te nxënësi përdorimin efektiv të pajisjeve digjitale për të shkëmbyer, prodhuar, krijuar, prezantuar apo përpunuar informacionin

mund të lidhet me kompetencën muzikore “Përdorimi i teknologjisë në muzikë”.

Një ilustrim konkret është realizimi i një studimi mbi një temë të caktuar lidhur me muzikën.

Shembull

- “Formuloni një pyetësor për të mbledhur të dhëna rreth mendimeve të të rinjve se zhanër muzikor pëlqejnë më shumë? Pse? Pyetini ata a i shpenzojnë për të krijuar koleksion me muzikën e tyre të parapëlqyer?
- Organizoni të dhënat që ju keni mbledhur dhe bëni të paktën një grafik që tregon se çfarë mendojnë të rinjtë rreth kësaj çështjeje.
- Përpiquni të gjeni informacione rreth studimeve të viteve të fundit për zhanret e pëlqyera nga të rinjve. Organizoni të dhënat dhe përdorni grafikët për të treguar informacionin.
- A përputhen mendimet e të rinjve që keni mbledhur me anë të pyetësorit me të dhënat që ju keni gjetur për vitet e fundit në lidhje me 2-3 zhanre? Shpjegoni.
- A mendoni ju se të dhënat dhe grafikët do të jenë të ndryshëm nëse ju përshkruani parapëlqimet e zhanreve të të rinjve sot me ata të 10 viteve më parë ? Ku bazoheni ?».

4 INTEGRIMI NDËRLËNDOR

Muzika lidhet me lëndët brenda fushës së saj, por edhe me lëndë të fushave të tjera në kurrikul. Shumë njohuri muzikore apo koncepte si *melodia, ritmi, harmonia, dinamika, tempi, format muzikore, struktura, kompozitorë, zhanre apo stile muzikore* etj., lidhen shumë mirë me disiplinat e tjera artistike brenda fushës së arteve si: kërcimin, artin pamor, teatrin, por edhe me matematikën, gjuhën dhe komunikimin, shkencat shoqërore dhe mjedisi etj. Kështu mësuesit duhet t’u japin mundësinë nxënësve të rikujtojnë duke konsoliduar më mirë përvojat që ata kanë krijuar, duke i pasuruar dhe duke u dhënë drejtim të mëtijshëm këtyre përvojave. Diagrami i mëposhtëm paraqit disa lidhje të muzikës me lëndë të tjera, përmes njohurive muzikore

Shembujt e mëposhtëm të integrimit ndërlëndor nuk janë shteruese. Ato pasurohen nga vetë mësuesit.

Muzika dhe gjuha

Poezia shërben në muzikë për të zhvilluar krijime të ndryshme muzikore edhe përmes fjalës. Mësuesi sugjeron disa poezi të thjeshta dhe u kërkon nxënësve të krijojnë një vijë melodike duke përdorur vargjet dhe ritmin 2/4, ¾, 4/4.

Nxënësit realizojnë krijimin muzikor duke integruar njohuritë mbi gjuhën dhe muzikën.

Muzika dhe biologjia

Për kuptuar konceptet muzikore si timbri, tenos, soprano, bariton etj., duhet patjetër të kuptohet anatomia e zhvillimit të aparatit të folurit të njeriut. Përmes kuptimit të ndërtimit të aparatit nxënësit fillojnë të kuptojnë edhe klasifikimin e zërave tek njeriu dhe ngjyrimin e tij.

Zëri njerëzor konsiston në tingullin e prodhuar nga një njeri duke përdorur kordat vokale, për të folur, për të kënduar, për të qeshur, për të qarë, për të bërtitur etj. Mekanizmi për prodhimin e këtij tingulli ndahet në tre pjesë ; mushkëria, kordat vokale në laring, dhe artikulatorët. Mushkëria ('pompa') duhet të prodhojë rryma ajri dhe presion ajror për të vibruar kordat vokale (ky presion ajror është karburanti i zërit).

Kordat vokale, të kombinuara me artikulatorët, janë të afta të prodhojnë vargje të gjata dhe të shumëllojshme zanore. Toni i zërit mund të kontrollohet në mënyrë që të shprehë emocione si zemërimi, habia apo lumturia. Këngëtarë e përdorin zërin si një instrument për të krijuar muzikë.

Muzika dhe shoqëria

Një shtet identifikohet përmes vlerave kombëtare si: Kultura, Identiteti kombëtar, Trashëgimia kulturore, Kostumet etj. Mësuesi nxit nxënësit që të hulumtojnë lidhur me të gjitha këto vlera duke e ndarë klasën në grupe dhe secili grup duhet të hulumtojë në historinë e një qyteti në lidhje me:

- Zhvillimin historik
- Zhvillimin kulturor
- Zhvillimin kostumografik
- Zhvillimin muzikor
- Zhvillimin arkitekturor
- Zhvillimin politik

Gjatë hulumtimeve nxënësit nxjerrin të dhëna dhe i rendisin duke i analizuar ato në lidhje me tematikën e dhënë. Pas analizave ata argumentojnë duke krahasuar dhe gjykuar mbi vlerat kombëtare të marra në shqyrtim por edhe duke argumentuar pse diku është më i zhvilluar dhe pse diku është më pak i zhvilluar.

5 TEMAT NDËRKURRIKULARE

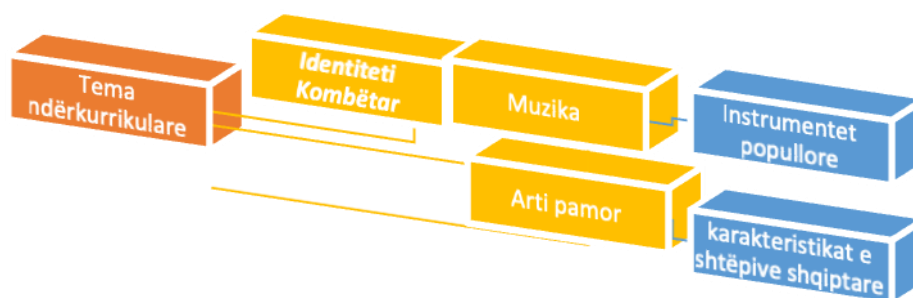
Temat ndërkurrikulare janë tema madhore me të cilat përballet shoqëria tani dhe në të ardhmen. Muzika ka një shumëllojshmëri zbatimesh në jetën e përditshme dhe është e lidhur me shumë komponentë të arsimit. Kjo lidhje është e dyfishtë sepse ajo jo vetëm merr në konsideratë shumë nga këto komponentë, por edhe kontribuon në realizimin e tyre.

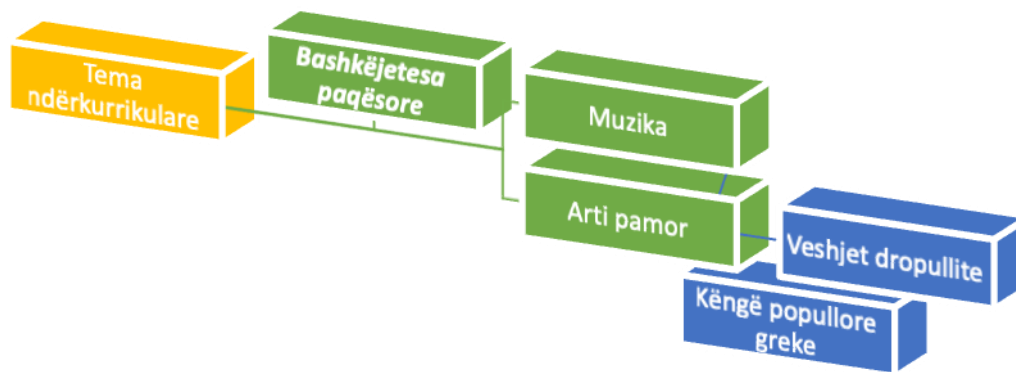
Kështu, në shqyrtimin e temave ndërkurrikulare (*Identiteti kombëtar dhe njohja e kulturave; Të drejtat e njeriut; Vendimmarrja morale; Zhvillimi i qëndrueshëm; Mjedisi; Ndërvarësia; Bashkëjetesa paqësore*) nxënësi duhet të zgjidhë situata dhe probleme, duhet të përdorë elemente të gjuhës muzikore, në mënyrë që të qartësojë dhe të shpjegojë çështje të ndryshme që lidhen me realizimin e tyre. Përmes situatave të paraqitura në temat ndërkurrikulare, nxënësi ka mundësi të bëjë lidhjet ndërmjet kompetencave muzikore me detyrat e caktuara për realizimin e këtyre temave. Nxënësi mëson të realizojë disa etapa, kur zgjidh një problem apo situatë dhe kjo aftësi kontribuon në rritjen e tij personale duke e ndihmuar atë të gjejë vendin e tij në shoqëri. Nxënësi mund të përdorë metodat statistikore (anketa, intervista) për të bërë analiza rreth mendimit të njerëzve, mund të arsyetojë dhe të argumentojë një vendim të caktuar. Kështu, ai mëson të marrë pjesë në jetën shoqërore në klasë dhe në shkollë, zhvillon një qëndrim të hapur ndaj botës duke respektuar diversitetin. Nxënësi inkurajohet të veprojë aktivisht në mjedisin e tij duke ruajtur një qëndrim kritik ndaj zhurmave që krijohet nga muzika e lartë. Nxënësi përdor aftësitë e tij muzikore që kanë të bëjnë me simbole, forma, vepra muzikore për të vepruar në mënyrë aktive në mjedisin e tij.

5.1 Model me dy tema ndërkurrikulare

Të sjella si shembull tregojnë qartë lidhjen e njohurive të muzikës me temën:

Identiteti Kombëtar dhe Bashkëjetesa paqësore

6 METODOLOGJIA E MËSIMDHËNIE – NXËNIES NË MUZIKË

Nxënësit e një klase janë të ndryshëm, për sa i përket mënyrës se si ata nxënë: *individualisht, në grup, nën udhëheqjen e mësuesit, të pavarur, me anë të mjeteve konkrete* etj. Përpos kësaj, që nxënësit të zotërojnë kompetencat kyçe dhe kompetencat lëndore, duhet të përvetësojnë konceptet dhe të zotërojnë shprehitë muzikore. Të dy këto kushte diktojnë nevojën për strategji të ndryshme të mësimdhënies, të cilat përshtaten me objektin e të nxënës dhe nevojat e nxënësve.

Një mësimdhënie – nxënie e mirëmenduar dhe e mirëplanifikuar, krijon kushtet e nevojshme për një nxënie të suksesshme dhe lehtëson, si punën e mësuesit, ashtu edhe atë të nxënësit. Kompetencat muzikore janë të ndërlidhura, me sinergji dhe zhvillohen nëpërmjet situatave të të nxënës që kanë në qendër pjesëmarrjen aktive të nxënësve. Nxënësit janë aktivë kur përfshihen në veprimtari krijuese apo performuese, hulumtime mbi vepra dhe përfaqësues, krijime ose simulime të njohurive muzikore, aftësive, krahasime të veprave muzikore apo nxjerrje konkluzionesh. Për të siguruar këtë pjesëmarrje aktive të nxënësve, mësuesi duhet të krijojë një atmosferë që i bën ata të ndihen të lirshëm dhe të zhdërvjellët për të zhvilluar njohuritë e tyre në muzikë.

Çfarë dëgjoj, e harroj

Çfarë dëgjoj dhe shikoj, e kujtoj pak

Çfarë dëgjoj, shikoj dhe diskutoj, filloj ta kuptoj

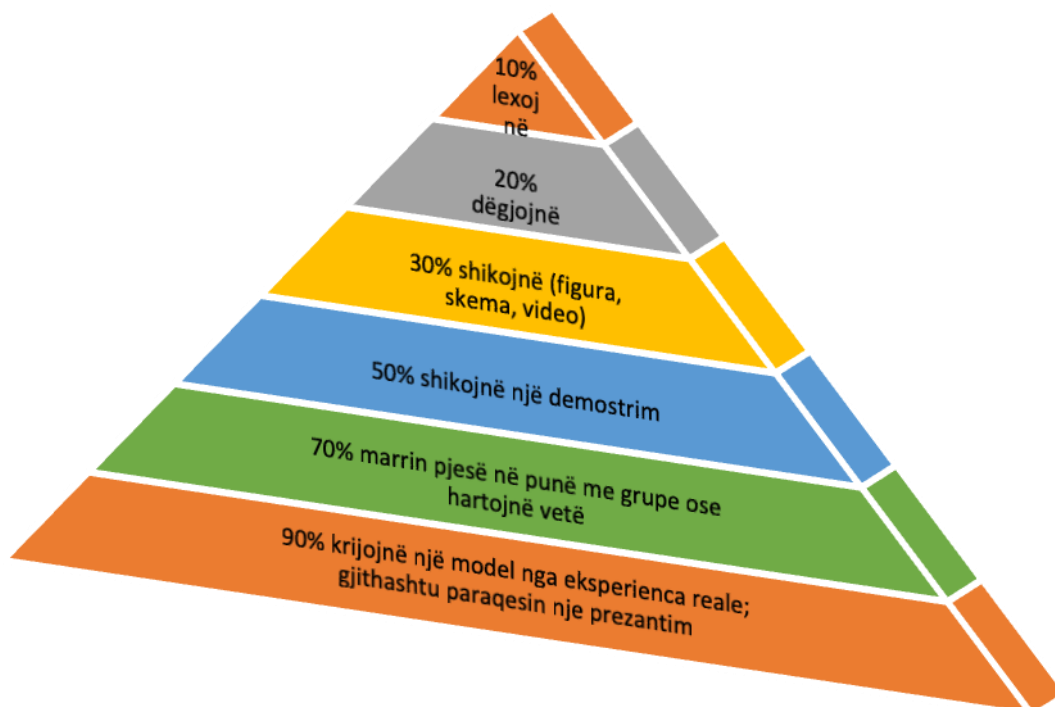
Çfarë dëgjoj, shikoj, diskutoj dhe bëj, fitoj njohuri dhe aftësi

Çfarë i mësoj dikujt tjetër bëhem kompetent.

(Sillberman, 1996)

Në mbështetje të këtyre fjalëve të Sillberman paraqitet edhe në mënyrë skematike piramida e të nxënës nga Edgar Dale. Nxënësit janë të aftë të nxënë shumë mirë nëse:

Figura 1: Piramida e të nxënës

Planifikimi i punës mësimore dhe procesi i mësimdhënies është një moment/fazë e cila kërkon të japë njohuritë e duhura nxënësit, të nxisë nevojat e tyre, interesat dhe mënyrat e tyre të të mësuarit. Procesi mësimor do të ketë rezultate pikërisht nëse nxënësit janë të nxitur për të nxënë dhe ku secili nxënës mëson sipas një mënyre të caktuar apo të njohur në literaturën pedagogjike si *stile të të nxënësit*. Disa nxënës mësojnë përmes *perceptimit*, të tjerë mësojnë duke *analizuar apo reflektuar*, disa përmes *të parit dhe të dëgjuarit*, disa mësojnë vetëm, të tjerë mësojnë në grupe, disa mësojnë në tërësi përmbajtjen mësimore, ndërsa të tjerë e ndajnë atë në pjesë më të vogla logjike.

Krahas këtyre përcaktimeve të të nxënësit, janë mësimdhënësit të cilët gjatë përdorimit të strategjive dhe metodave në procesin mësimor, nxjerrin në pah artin dhe mjeshtërinë e tyre, por edhe vënë në zbatim përmes stileve të të nxënësit këto metoda.

Mësues të caktuar përdorin më shumë demonstrimin, të tjerë ligjërimin, reflektimin, diskutimet, por ka të atillë që përqendrohen më shumë në të menduarit, të kujtesa, në të kuptuarit. Për të arritur suksese në procesin mësimor duhet patjetër që mësimdhënësi t'i zbatojë stilet e të nxënësit, duke njohur më parë mënyrat se si mësojnë nxënësit, pikëmbështetje për planifikimin e punës mësimore, përputhshmërisë së stileve të të nxënësit dhe përdorimit të metodave apo teknikave të mësimdhënies në varësi të stileve të përdorura. Stilet e të nxënësit, nëpërmjet metodave dhe teknikave të mësimdhënies përmbush detyra të rëndësishme të mësimdhënies dhe të të nxënësit. Përmes stileve të të nxënësit mësuesi:

- Ruan *përfshirjen aktive*;
- Nxiti *diskutim të hapur*;
- Nxiti nxënësit të krijojnë dhe të bëjnë pyetjet e tyre;
- Ndiemon *shprehjen e mendimeve* të nxënësve;
- Ruan *motivimin* e nxënësve për të mësuar;
- Siguron një mjedis ku *respektohen mendimet*;
- Krijon një shtresë për *reflektim* në atë që nxënësit *vlerësojnë*;
- Shërben si nxitje për *ndryshim*;
- Vendos shpresë për *përfshirjen kritike* të nxënësve;
- Ndiemon *mendimin kritik* në nivele të larta e të ndërlikuara.

6.1 Stilet e të nxënit

6.1.1 Stili i të nxënit pamor:

Përmes zbatimit të këtij stili të të nxëni nxënësi përvetëson përmbajtjen mësimore me anën e shqisës së të parit. Në këtë rast mësimi konkretizohet, duke përdorur mjete mësimore si: *foto, harta, fotografi, grafikë, piktura, ngjyra, makete, ilustrime, vizatime, dvd (ku kemi dy lloj stilesh pamore dhe dëgjimore)* etj.. Të nxënit përmes shqisës së të parit zhvillohet nga veprimtari të organizuara nga mësuesi ku kërkohet përqendrimi i nxënësve në:

- Vëzhgimin e materialeve të vendosura për të memorizuar apo për të kujtuar një personalitet, një ngjarje, një situatë të caktuar në kontekstin e temës mësimore,
- Vëzhgimin e materialeve të vendosura për të nxitur diskutimin apo për të verifikuar njohuritë e marra më parë.

6.1.2 Stili i të nxënit dëgjimor:

Përmes zbatimit të këtij stili të të nxëni nxënësi përvetëson përmbajtjen mësimore me anën e shqisës së dëgjimit. Këta nxënës përvetësojnë më mirë dhe më lehtë njohuritë nëpërmjet *incizimeve, bisedave, diskutimeve* ku bëhen vlerësime, jepen mendime, përfundime, bëhen analiza etj. Të nxënit përmes shqisës së dëgjimit zhvillohet nga veprimtari të organizuara nga mësuesi ku kërkohet përfshirja e nxënësve në:

- dëgjimin e muzikës apo një situatë në kontekstin e temës mësimore,
- biseda dhe diskutime në grup për prezantimin e punëve të ndryshme,
- veprimtari që kërkon të folur të rrjedhshëm dhe të qartë.

6.1.3 Stili i të nxënit kinestetik:

Përmes zbatimit të këtij stili të të nxëni nxënësi përvetëson përmbajtjet mësimore në mënyrë aktive, duke *vepruar, luajtur, shkruar, vizatuar* etj.. Këta nxënës janë më të suksesshëm nëse:

- e prekin dhe e ndjejnë përmbajtjen mësimore,
- i përdorin pjesët trupore dhe ndjenjat,
- përdorin gjuhën e ndjenjave.

Përmes stileve të të nxënit nxënësit zhvillojnë prirje dhe shkathtësi të ndryshme p.sh.:

bashkëveprimi në lojëra të ndryshme muzikore, apo aktivitete në grup, performime muzikore dhe kërcimore në shfaqjet skenike, kërcim apo teatër, vëzhgime dhe analiza të veprave figurative, biseda dhe debate në lidhje me çështje të caktuara shkencore etj..

Të tria këto stile harmonizohen dhe ndihmojnë çdo mësues të planifikojë veprimtari të larmishme mësimore, duke përdorur mjaft teknika dhe metoda të mësimdhënies.

Tematikat dhe përmbajtjet mësimore, janë të integruara në funksion të mësimin të muzikës.

Realizimi i këtyre përmbajtjeve, përmes veprimtarive të ndryshme muzikore ndihmon në njohjen, edukimin dhe kultivimin e nxënësve me vlerat muzikore më të spikatura të kulturës kombëtare shqiptare por edhe ato botërore.

Disa veprimtari muzikore që kanë të bëjnë me procesin e mësimin të muzikës ku ndihmojnë dhe stilet e të nxënit janë:

- 1) *Mësimi i këngëve* bën pjesë në stilin e të nxënit pamor, dëgjimor por edhe kinestetik, sepse këngët duhet
 - të mësohen,
 - të këndohen duke respektuar të gjitha kërkesat e këndimit dhe repertori i sugjeruar për t'u mësuar,
 - të shoqërohet edhe me instrumente muzikore popullore, por edhe orf,
 - të shoqërohet me lëvizje trupore.
- 2) Në fushën e *lojës me instrumente muzikore* mësuesi bashkëpunon dhe angazhon nxënësit në përdorimin e instrumenteve muzikore popullore shqiptare të ngjashme edhe me instrumentet ORF për *shoqërimin e këngëve* që këndojnë.
- 3) *Dëgjimi muzikor* është veprimtari muzikore që bën pjesë në stilin e të nxënit dëgjimor, dhe kinestetik, sepse edukon përqendrimin dhe vëmendjen ndaj dëgjimit të muzikës, por synon edhe memorizimin e njohurive muzikore në përjetimin e muzikës përmes veprave muzikore shqiptare dhe ato botërore.

Metodat dhe teknikat e mësimdhënies për të përmbushur stilet e të nxënësve në muzikë janë të shumta, dhe i japin mundësinë çdo nxënësi të shfaqë dhe të zhvillojë potencialin muzikor dhe artistik, që zotëron brenda vetes. Organizimi i mirë i procesit të mësimit të muzikës do të thotë që nxënësit të vendosen në situata konkrete dhe praktike, ku ata zbulojnë, kuptojnë, krijojnë dhe performojnë muzikën nëpërmjet përdorimit të mjeteve të larmishme artistike.

Disa teknika shumë efikase në orën e muzikës janë *brainstorming*, *kllaster*, *harta e të pyeturit*, *diagrami i venit*, *ddm*, *harta e koncepteve*, *kubimi*, *insert etj.*

6.2 Teknika të mësimdhënies

6.2.1 Kllasteri

Në stilin e të nxënësve pamor dhe dëgjimor veçojmë edhe teknikën e kllasterit. Kllasteri, ose grupimi i mendimeve që, ndonjëherë, në literaturë emërtohet “harta e mendimeve”, është një teknikë që i nxit nxënësit të mendojnë për të krijuar lidhje midis fakteve. Shërben si një mjet i fuqishëm për fillimin e procesit të të mësuarit, duke sjellë nga kujtesa njohuritë muzikore që ata kanë dhe plotësuar ato më tej gjatë fazave të tjera të orës mësimore.

6.2.2 Rrjeti i diskutimit

është një teknikë e mësimdhënies, gjatë së cilës bëhet organizimi grafik i informacionit. Kjo teknikë i bën nxënësit të jenë të vëmendshëm ndaj dëgjimit të veprave muzikore, për të kuptuar përmbajtjen muzikore të veprave dhe krahasuar ato. Përdoret në fazën e realizimit të kuptimit dhe të reflektimit. Sipas kësaj teknike, klasa ndahet në dy grupe (“pro” dhe “kundër”).

Diskutimi midis grupeve vazhdon 15-25', sipas temës dhe mund të realizohet me nxënës të çdo moshe.

6.2.3 Brainstorming:

është një veprimtari që bën pjesë në **stilin pamor** por edhe **dëgjimor**, duke iu përshtatur lëndës së muzikës sepse nëpërmjet vendosjes së një fjale kryesore apo fragmenti muzikor për dëgjim cd, shërben si fillimi i një diskutimi në mësim për një problem të caktuar, i cili më pas vazhdon me metoda e teknika të tjera.

Qëllimi i përdorimit të brainstorming-ut është të vërë në dukje sa më shumë ide, zgjidhje ose komente për një problem të dhënë. Brainstorming-u përdoret për të shprehur ide të reja me të gjithë klasën ose me një grup nxënësish dhe karakterizohet nga një lojë me përmasa të gjera dhe nga një intensitet i të shprehurit të larmishëm për gjëra të njohura. *P.sh. nga programi i muzikës klasa 8-të*

shkruhet në dërrasë të zezë fjala “Muzika popullore shqiptare”, ose vendosjen e një muzike popullore mjaft të njohur për dëgjim ku nxënësve u kërkohet të flasin rreth asaj që dinë mbi muzikën popullore shqiptare, duke sjellë informacion mbi muzikën e krahinës së vet.

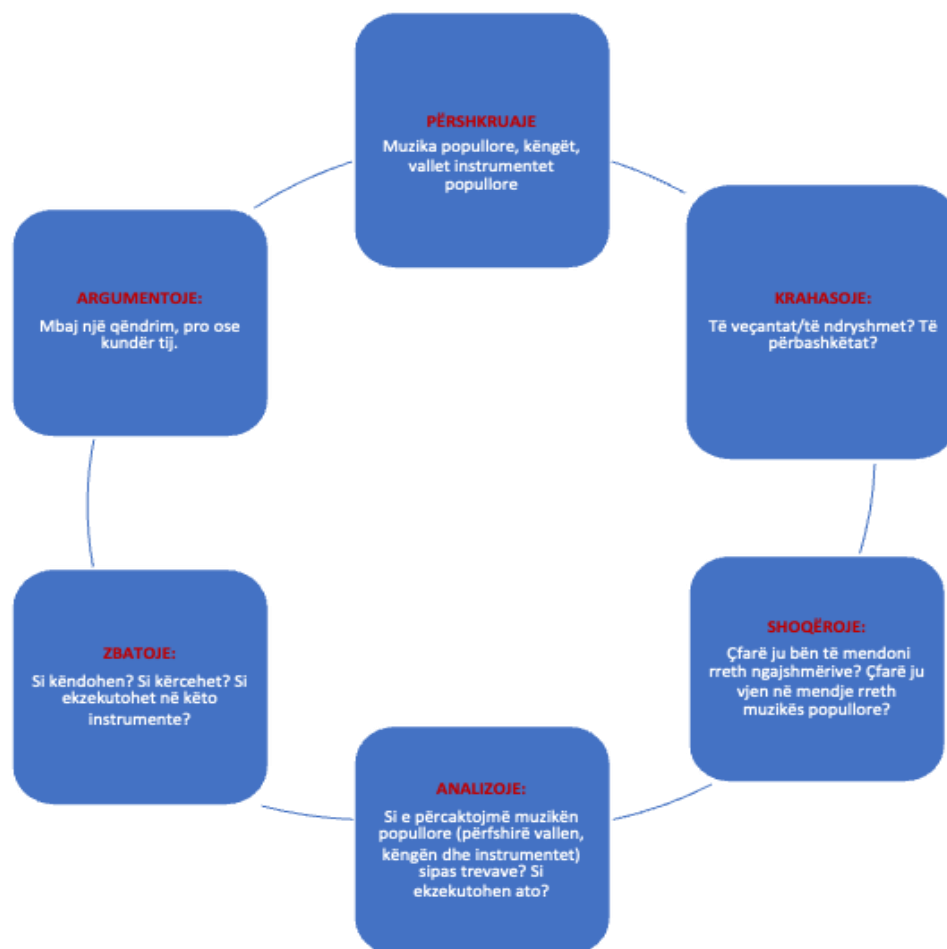
Kjo teknikë kërkon të mbahet parasysh:

- Asnjë prej zgjidhjeve e ideve të mos kritikohet.
- Të nxiten nxënësit të shprehin ide.
- Diskutimi të zhvillohet për gjëra të njohura.
- Të aktivizohen edhe nxënës të ndrojtur.
- Të shërbejë si nxehje e trurit.

6.2.4 Kubimi:

është një teknikë që mund të bëjë pjesë në **stilin dëgjimor** sepse përmes vendosjes së një veprë dëgjimore shqiptare, ndihmon shqyrtimin e veprës nga këndvështrime të ndryshme, për shkak të përjetimit emocional që është i

ndryshëm tek gjithsecili. Ai përfshin përdorimin e një kubi me lëvizje të shpejta për të menduarin, të shkruarin në secilën faqe të kubit. Mund të ndërtohet duke mbuluar një kuti të vogël me letër. Në secilën faqe të kubit shkruhen 6 kërkesa të shkurtra: *Përshkruaje, krahasoje, shoqëroje, analizoje, argumentoje (pro ose kundër)* p.sh.: Vepër muzikore, këngën, muzikën popullore, dy kompozitorë, ku nxënësit udhëzohen të mendojnë për t'u dhënë përgjigje pyetjeve të mësuesit dhe ta përshkruajnë atë: (forma muzikore, karakteri i veprës, subjekti që trajton vepra, etj.)

6.2.5 Tabela e koncepteve:

Është një teknikë që bën pjesë në **stilin dëgjimor**, një teknikë racionale për të organizuar informacionin muzikor përmes dëgjimit dhe krahasimit të disa veprave muzikore. Përdoret veçanërisht kur jepen njëkohësisht më shumë se një koncept a dukuri. Ndhmon së tepërmi të kuptuarit, përmes strukturimit të materialit, pas leximit dhe në realizmin e skemave të qarta, që sigurojnë qëndrueshmërinë e dijeve. Kjo teknikë përdoret me sukses në fazën e realizimit të kuptimit dhe reflektimit. Tabela e koncepteve hartohet duke renditur konceptet apo njohuritë

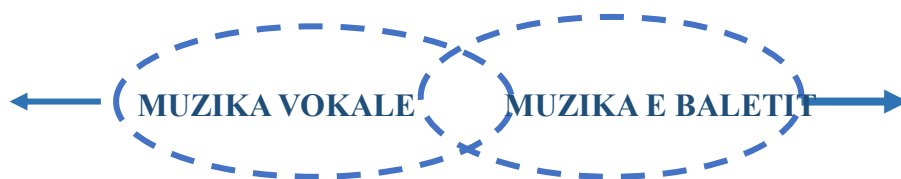
muzikore, që duhet të krahasohen dhe në kolona renditen tiparet apo karakteristikat mbi bazën e të cilave

bëhet ky krahasimi i veprave muzikore.

6.2.6 Diagrama e Venit

është teknikë që bën pjesë në stilin dëgjimor më anë të së cilës evidentohen të përbashkëtat dhe dallimet ndërmjet dy koncepteve muzikore, formave muzikore, ngjarjeve muzikore, kompozitorëve të ndryshëm, 2 periudhave muzikore etj. Diagrami i Venit ndërtohet me prerjen e dy a më shumë rrathëve. Përdoret kryesisht gjatë fazës së reflektimit, pothuajse në çdo orë mësimi. Nëpërmjet tij, nxënësit zbulojnë tipare të përbashkëta dhe veçori dalluese në varësi të specifikave të temës së mësimi, si dhe mbajnë qëndrime personale lidhur me to.

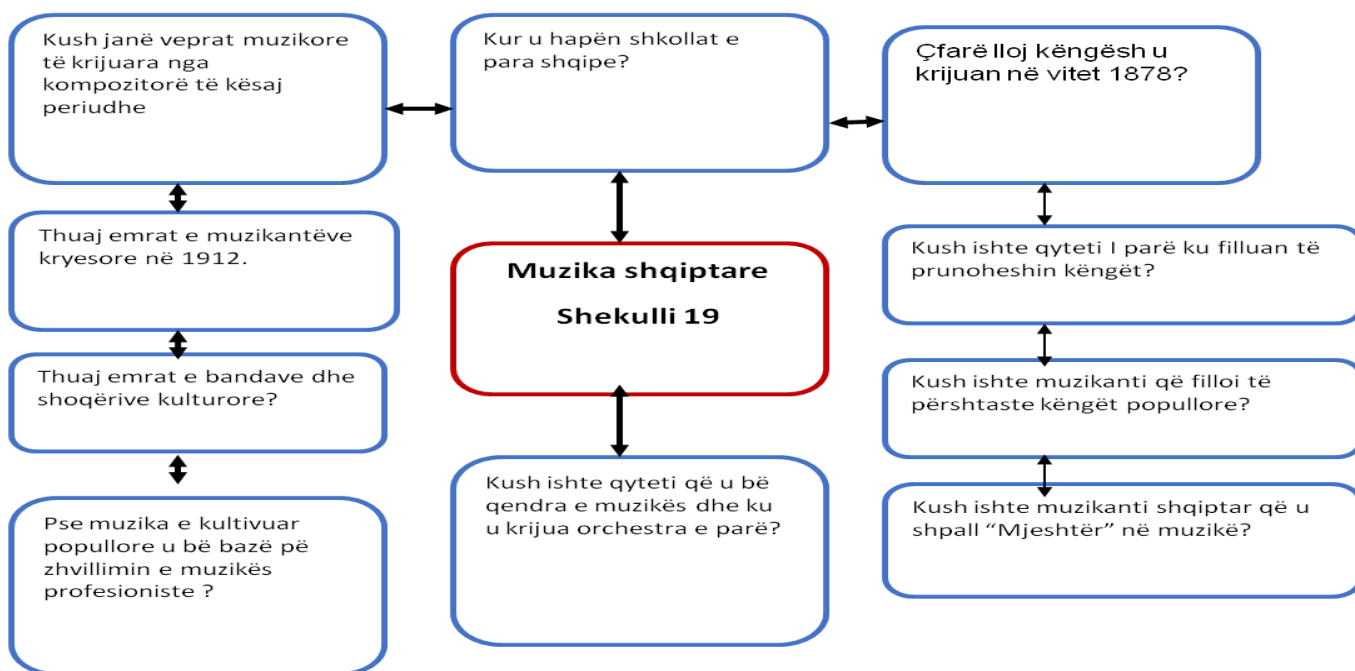
TIPARE DALLUESE	TË PËRBASHKËTAT	TIPARE DALLUESE
○ _____	○ _____	○ _____

6.2.7 Harta e të pyeturit

është teknikë **që i përket stilit pamor dhe dëgjimor**, është një skicë që shfaq idetë e rëndësishme të mësimit, të vendosura në një renditje logjike në trajtën e një skeme racionale pyetjesh, që lexohen dhe kuptohen me lehtësi nga nxënësit e cila shoqërohet me fragmente të ndryshme muzikore.

Përparësitë:

- Hap rrugën për diskutim.
- Ndhmon nxënësit për të zhvilluar aftësi më të mëdha të të menduarit.
- Tërheq nxënësit në punët e pavarura.
- Rrit rolin e nxënësve në mësim.
- Nxit të menduarit logjik.
- Nxit dhe tërheq nxënësit pasivë.

Si të krijojmë një hartë të pyeturit? Për të përpiluar një hartë të pyeturit, mund të ndiqet kjo rregullsi:

- Shkruhet tema e mësimit që do të shpjegohet në qendër të tabelës.
- Pas kësaj vizatohet harta e të pyeturit, në të cilën pas pyetjeve kyç, gjenden të lidhura edhe pyetje të tjera që zgjerojnë hartën.

6.2.8 Teknika “Përdorimi i teknologjisë / interneti

Teknologjia përfshin përdorimin e programeve kompjuterike, ndërsa interneti mund të përfshijë World Web, postë elektronike (e-mail), etj. Është një burim i dobishëm informacioni për shumë tema dhe një mjet komunikimi me njerëzit. Nxënësi duhet të përdorë aftësi specifike të nevojshme për të hyrë në informacion në internet dhe më shumë e rëndësishme është vlerësimi në mënyrë kritike e informacionit të grumbulluar. Përdorimi i programeve të ndryshme PowerPoint etj.

6.2.9 Teknika “Di – Dua të di – Mësova”

Në temën “**Muzika në periudhën e romantizmit**” nxënësi plotëson kolonat e tabelës sipas tri fazave kryesore të orës së mësimi.

Di?	Dua të di?	Mësova
<i>Krijimtaria muzikore romantike ishte shumë e larmishme në motive .</i>	<i>A pasqyroi çdo kompozitor në veprat e veta motivet folklorike të vendit të vet?</i>	<i>Kompozitorët romantikë të muzikës instrumentale dhe vokale pasqyruan në veprat e tyre folklorin e vendit të tyre.</i>
<i>U zhvillua shumë muzika vokale operat e Verdit.</i>	<i>A u zhvillua po kaq fuqishëm edhe muzika instrumentale?</i>	<i>Muzika instrumentale dhe ajo vokale vendosën tipare të reja dhe u lëvruan nga kompozitorët romantikë.</i>
<i>U shquan shumë kompozitorë në romantizëm.</i>	<i>A paraqitën individualitet kompozitorët përmes veprave të tyre?</i>	<i>Çdo kompozitor i romantizmit pasqyroi individualitetin në krijimet muzikore dhe kombëtar.</i>

6.2.10 Teknika “Hulumtimi”

Një nga mënyrat më të mira për të mësuar rreth muzikës është që nxënësi të mendojë për pyetje, të cilat i interesojnë. Kjo do të thotë që nxënësi të bëjë kërkime për të gjetur përgjigjet e këtyre pyetjeve. Ka disa hapa që përdoren për kryerjen e hulumtimeve dhe rezultatet më të mira arrihen në qoftë se nxënësit bëjnë gjërat në rendin e duhur dhe pyesin në vijim pyetje.

- **Përcaktimi**

- Çfarë dua të zbuloj?
- Cili është qëllimi im?

- Cilat janë fjalët kyç dhe idetë kryesore të kësaj detyre?
- Çfarë duhet të bëj unë?
- Ku mund të gjej informacionin që kam nevojë?
- Çfarë di unë tashmë?
- Çfarë kam ende nevojë për të gjetur?
- **Përzgjedhja**
 - Çfarë informacioni duhet në të vërtetë?
 - Çfarë mund të lë jashtë?
 - Sa i rëndësishëm është informacioni që kam gjetur?
 - Sa i besueshëm është informacioni që kam gjetur?
 - Si do ta shënoj të gjithë informacionin?
- **Organizimi**
 - Si mund ta përdor më mirë këtë informacion?
 - A duhet ta përdor të gjithë informacionin?
 - Si mund të kombinoj më mirë informacionin nga burime të ndryshme?
- **Prezantimi**
 - Si mund ta paraqes këtë informacion?
 - Me kë do ta ndaj këtë informacion?
 - Si ndikon publiku në prezantimin tim?
- **Vlerësimi**
 - Çfarë mësova nga e gjithë kjo?
 - A kam arritur atë që përcaktova për të arritur?
 - Si kam shkuar me prezantimin e informacionit tim?
 - Çfarë mund të vazhdoj akoma?

Hulumtimi me temë “Zhanre muzikore, vepra dhe përfaqësues”

Zhanri muzikor- një lloj muzike, vepra muzikore, e dalluar nga tipare të veçanta stilistike të veçanta vetëm për të. Koncepti i një zhanri në muzikë qëndron në kufirin e kategorive të përmbajtjes dhe formës dhe lejon të gjykohej përmbajtja objektive e një vepre bazuar në kompleksin e mjeteve shprehëse të përdorura. Ai karakterizon, si rregull, gjini dhe lloje të veprave muzikore të formuara historikisht. Në muzikologji janë zhvilluar sisteme të ndryshme të klasifikimit të një zhanri muzikor, të cilat varen se cili nga faktorët që përcaktojnë zhanrin konsiderohet si kryesori. Shpesh, e njëjta vepër mund të karakterizohet nga këndvështrime të

ndryshme, ose një zhanër i njëjtë mund t'i atribuohet disa grupeve zhanre. Është e mundur të veçohen "zhanre brenda zhanreve", për shembull, zhanre të ndryshme të muzikës vokale dhe instrumentale të përfshira në opera. Opera, nga ana tjetër, është në thelb një zhanër sintetik që ndërthur lloje të ndryshme arti. Prandaj, gjatë klasifikimit, duhet të kihet parasysh se cili faktor ose kombinim i disa faktorëve është vendimtar. Tiparet e zhanrit mund të ndërthuren: për shembull, zhanret e këngës dhe kërcimit. Përbërja e interpretuesve dhe mënyra e performancës përcaktojnë klasifikimin më të zakonshëm të zhanreve. Kjo është, para së gjithash, ndarja në zhanre vokale dhe instrumentale. Disa zhanre kanë histori komplekse që e bëjnë të vështirë klasifikimin. Kështu, një kantatë mund të jetë një vepër solo dhome dhe një vepër e madhe për një kompozim të përzier (xop, solistë, orkestër).

Llojet e zhanreve muzikore - klasifikimi.

Klasifikimi më i thjeshtë i zhanreve është **me anë të ekzekutimit...** Këto janë dy grupe të mëdha:

Instrumentale (marsh, vals, etyd, sonatë, fugë, simfoni);

zhanret vokale (arie, këngë, romancë, kantatë, opera, muzikore).

Familje masive zhanret(varietetet e këngës, marshimit dhe vallëzimit: polka, vals, ragtime, baladë, himn) - ndryshojnë në një formë të thjeshtë dhe intonacione të njohura;

Zhanret e koncerteve(oratorio, sonatë, kuartet, simfoni) - shfaqje tipike në një sallë koncertesh, ton lirik si vetë-shprehje e autorit;

Oratorio- një pjesë kryesore muzikore për kor, solistë dhe orkestër. Ai ndryshon nga opera në mungesë të veprimit skenik, dhe nga kantata - në madhësinë e saj më të madhe dhe degëzimin e komplotit.

Sonatë është një zhanër i muzikës instrumentale, si dhe një formë muzikore e quajtur forma e sonatës. Kompozuar për instrumente dhome dhe piano. Zakonisht solo ose duet.

Kuarteti- një ansambël muzikor me 4 muzikantë, vokalistë ose instrumentistë.

Simfonia (Greqisht "konsonancë", "eufoni") - një pjesë muzikore për një orkestër. Si rregull, simfonitë shkruhen për një orkestër të madhe me përbërje të përzier (simfonike), por ka edhe simfoni për orkestra me harqe, dhomë, tunxh dhe orkestra të tjera; Në simfoni mund të përfshihen zërat e korit dhe vokalit solo.

Muzikë Popullore, folklori muzikor ose muzika popullore (eng

Muzika shpirtërore- vepra muzikore që lidhen me tekste të natyrës fetare, të destinuara për interpretim gjatë një shërbimi kishtar ose në jetën e përditshme.

Muzike klasike(nga lat. *classicus* - shembullor) - vepra muzikore shembullore të kompozitorëve të shquar të së kaluarës, të cilat i kanë rezistuar kohës. Vepra muzikore të shkruara sipas rregullave dhe kanuneve të caktuara në përputhje me përmasat e nevojshme dhe të destinuara për t'u interpretuar nga një orkestër simfonike, ansambël ose solist.

Muzika e Amerikës Latine(Muzika spanjolle latinoamericana) është një emër i përgjithësuar për stilet dhe zhanret muzikore të vendeve të Amerikës Latine, si dhe muzikën e emigrantëve nga këto vende, që jetojnë kompakt në territorin e shteteve të tjera dhe formojnë komunitete të mëdha të Amerikës Latine (për shembull, në SHBA).

Blues është një stil muzikor i krijuar nga muzikantë me ngjyrë që jetojnë në Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Bluzi u luajt për herë të parë në fund të shekullit të nëntëmbëdhjetë në shtetet jugore, në afërsi të Deltës së Misisipi. Muzika e këtij stili është shumë e larmishme, shumë muzikantë kanë krijuar stilin e tyre të performancës.

Jazz (Xhazhi anglez) është një formë e artit muzikor që u ngrit në fund të shekullit të 19-të - fillimi i shekullit të 20-të në Shtetet e Bashkuara si rezultat i sintezës së kulturave afrikane dhe evropiane dhe më pas u përhap. Tiparet karakteristike të gjuhës muzikore të xhazit ishin fillimisht improvizimi, poliritmi i bazuar në ritme të sinkopuara dhe një grup teknikash unike për kryerjen e teksturës ritmike - lëkundjes. Zhvillimi i mëtejshëm i xhazit ndodhi për shkak të zhvillimit të modeleve të reja ritmike dhe harmonike nga muzikantët dhe kompozitorët e xhazit.

Romanca në muzikë- një kompozim vokal, i shkruar mbi një poezi të vogël me përmbajtje lirike, kryesisht dashurie.

Muzikë rok(eng. muzikë rock) është një emër i përgjithshëm për një sërë drejtimesh të muzikës popullore. Fjala "shkëmb" - (përkthyer nga anglishtja "lëkundje, shkëmb, lëkundje") - në këtë rast tregon ndjesitë karakteristike ritmike për këto drejtime të lidhura me një formë të caktuar lëvizjeje, në analogji me "rrokullisje", "përdredhje", "lëkundje", "Shake" dhe kështu me radhë. Disa tipare dalluese të muzikës rock, për shembull, përdorimi i instrumenteve muzikore elektrike ose vetë-mjaftueshmëria krijuese (për muzikantët rock është tipike të performojnë kompozime të përbërjes së tyre) janë dytësore dhe shpesh mashtruese.

Reggae, muzika popullore xhamajkane që u shfaq në vitet 1960 dhe është bërë e njohur që nga vitet 1970.

Muzikë pop, është një drejtim i muzikës moderne, një lloj kulture masive moderne. Është një zhanër i veçantë i muzikës popullore, domethënë, një këngë e lehtë për t'u mbajtur mend.

Si u zhvilluan zhanret muzikore?

Për të arritur në një vlerësim konkret të zhvillimit të zhanreve duhet të hulumtoni periudha, lloje, vende dhe përfaqësues. Mund të bëhet një grafik ose hartë për të kuptuar më mirë zhvillimin e zhanreve në hapësirë dhe kohë.

Hulumtoni zhvillimin e zhanreve

Provojeni!

Duke gjetur fakte të ndryshme në lidhje me zhanret muzikore përmes të dhënave dhe statistikave të ndryshme nga hulumtimi i kryer nxirren vendet, përfaqësuesit dhe zhanret më të krijuara gjatë shekujve.

Hulumtoni zhvillimin e zhanreve..... edhe në vendin tonë.

Krahasoni zhvillimin e zhanreve në botë me vendin tonë.

Çfarë do të sugjeroni për zhvillimin e zhanreve në vendin tonë ?

7 PLANIFIKIMI I LËNDËS DHE MODELE TË PLANIFIKIMIT LËNDOR

Planifikimi është një proces i rëndësishëm i zbatimit të kurrikulës, i cili i krijon mundësinë mësuesit të jetë krijues dhe i lirë në procesin e mësimdhënies. Për një planifikim të mirë, mësuesi duhet të njohë dokumentet e mëposhtme:

- Kornizën kurrikulare
- Kurrikulën bërthamë
- Programin mësimor

Baza e një planifikimi të suksesshëm është njohja e mirë e programit mësimor. Mësuesi duhet të zbatojë me përpikëri të gjitha kërkesat e këtij programi. Rezultatet e të nxënit janë një themel i përbashkët për të gjithë mësuesit. Mësuesit përzgjedhin vetë metodat dhe strategjitë më të përshtatshme, burimet e mundshme për t'u shfrytëzuar, llojet dhe mjetet e vlerësimit.

Tematikat janë ato që ndërtojnë kompetencat lëndore ndërsa kompetencat kyçe ndërtohen dhe zhvillohen në secilën shkallë në lëndën e muzikës. Ato janë¹:

¹Shkëputur nga program i Muzikës, klasa 9-të, miratuar nga MASR.

7.1 Llojet e planifikimeve

Planifikimi i mësimdhënies për lëndën Muzikë përfshin:

- Planifikimin vjetor,
- Planifikimin për secilën periudhë,
- Planifikimin ditor.

Në fillim të vitit shkollor mësuesi duhet të dorëzojë pranë drejtorisë së shkollës *planin vjetor* të lëndës, i cili shërben si një kornizë e ndarjes së përgjithshme të përmbajtjes lëndore dhe të orëve mësimore, si edhe *planin e periudhës së parë* (shtator- dhjetor).

Planet e periudhës së dytë dhe të tretë dorëzohen para fillimit të secilës periudhë.

Gjatë vitit, sipas rrethanave që i krijohen, mësuesi mund të bëjë ndryshime në planin fillestar mësimor. Mësuesi mund të vendosë të përparojë më ngadalë nga sa e ka parashikuar, kur vë re se nxënësit e tij hasin vështirësi. Në këtë mënyrë mësuesi planifikon duke u bazuar në përparimin e nxënësve dhe në vështirësitë e hasura në periudhat paraardhëse, duke u përqendruar te arritjet e kompetencave kyçe dhe të lëndës.

7.2 Planifikimi vjetor i lëndës

Për planifikimin vjetor të lëndës, mësuesi, përveç programit mësimor duhet të njohë edhe tekstin që ka përzgjedhur për atë vit shkollor. Natyrisht, realizimi i programit është qëllimi i vërtetë i mësuesit, kurse teksti mësimor i përzgjedhur është një mjet për ta përmbushur këtë qëllim. Kur mësuesi sheh se teksti nuk i ka dhënë vendin e mjaftueshëm përvetësimit të një rezultati të nxëni të programit, ai e plotëson vetë këtë mungesë të tekstit, duke përdorur burime të tjera të nxëni.

Plani vjetor është një plan sintetik. Mësuesi planifikon orët dhe përmbajtjen kryesore lëndore për tre periudha. Periudhat janë:

- periudha e parë: shtator- dhjetor;

- periudha e dytë: janar - mars;
- periudha e tretë: prill- qershor.

Periudhat nuk janë semestra, por janë periudha reflektimi për mësuesit dhe nxënësit duke reflektuar mbi punën dhe rezultatet e tyre dhe si mund të përmirësohet në vazhdim.

- **Shpërndarja e përmbajtjes** kryesore së lëndës sipas tri periudhave, bëhet në këtë kolonë ku vendosen përmbajtja kryesore e lëndës që do të zhvillohet në secilën periudhë dhe për secilën tematikë. Gjithashtu, vendoset edhe totali i orëve për secilën periudhë, ku përfshihen: *njohuri, projekte, përsëritje, detyrë përmbledhëse* etj., në varësi të specifikave të lëndës dhe mjedisit të të nxënit.

Tabela 4: Planifikimi vjetor në lëndën e muzikës, klasa 8-të

Tematikat	Gjuha dhe komunikimi muzikor	Teknika dhe procese	Historia, muzika dhe shoqëria	Totali
Orët sipas tematikave	11 orë	14 orë	• orë	35 orë

Realizimi i tri llojeve të planifikimit kërkon realizimin gjatë procesit të mësimdhënies edhe të disa rubrikave që përmban program mësimor. Ato janë:

- Ndërtimin e kompetencave kyçe.
- Ndërtimin e kompetencave lëndore.
- Përfshirjen dhe ndërthurjen e temave ndërkurrikulare.
- Përfshirjen dhe ndërthurjen e fushave/lëndëve të tjera.

Tabela 5: Planifikimi vjetor, në lëndën e muzikës, klasa 8-të.

TEMATIKAT	SHPËRNDARJA E PËRMBAJTJES VJETORE		
	Shtator – Dhjetor 13 orë	Janar – Mars 12 orë	Prill – Qershor 10 orë
Gjuha dhe komunikimi muzikor (11 orë)	Sinkopa dhe kontratempo	Shkalla muzikore Sol Maxhore	
			
	Ritmi 5/8		Shkalla muzikore Re minore
	Ritmi 7/8		

	Ritmi 9/8		Ushtrime melodike në Sol+ dhe Fa+
Teknika dhe procese (14 orë)	Këngë :	Muzika popullore - këngët	Këndojmë në gjuhë të huaj
	Këngë :	Këngë :	Këngë : “.....”
	Këngë :	Këngë :	Dëgjojmë muzikë
	Këngë :	Këngë :	
Historia, muzika dhe shoqëria (10 orë)	Muzika popullore shqiptare	Polifonia	
	Vallja popullore	Kënga popullore	Muzika profesioniste shqiptare Baleti shqiptar
		Instrumentet popullore	
35 orë	13 orë	12 orë	10 orë

Tabela 6: Planifikimit vjetor, në lëndën e muzikës, klasa 9-të.

TEMATIKAT	SHPËRNDARJA E PËRMBAJTJES LËNDORE SIPAS PERIUDHAVE		
	Shtator – Dhjetor 12 orë	Janar – Mars 12 orë	Prill – Qershor 11 orë
Gjuha dhe komunikimi muzikor (6 orë)	Kujtojmë së bashku	Shkalla <i>Si Maxhore</i>	Ushtrime këndimi <i>Re Maxhore</i> dhe <i>Si minore</i>
	Shkalla muzikore <i>Re Maxhore</i>	Shkalla <i>Sol mino re</i>	
	Shkalla muzikore relative <i>Si minore</i>	Ushtrime këndimi në <i>Re Maxhore</i> dhe në <i>Si Maxhore</i>	
Teknika dhe procese (17 orë)	“Këngë”	“Këngë”	“Këngë”
	“Këngë”	“Këngë”	“Këngë”
	“Këngë”	“Këngë”	“Këngë”
Historia, muzika dhe shoqëria (12 orë)	Muzika në lashtësi	Muzika në periudhën e klasicizmit	Muzika në shekullin XIX-XX
	Muzika në mesjetë	Përfaqësues dhe vepra	Muzika xhaz, bluz dhe regtajm
	Muzika në periudhën e Rilindjes	Muzika instrumentale në periudhën e romantizmit	
	Muzika në periudhën baroke	Përfaqësues dhe vepra	Muzika rok dhe pop

	Përfaqësues dhe vepra	Muzika vokale në periudhën e romantizmit	Muzika e lehtë shqiptare
Detyrë përmbledhëse	Verifikojmë njohuritë muzikore/Detyrë përmbledhëse	Verifikojmë njohuritë muzikore/Detyrë përmbledhëse	Verifikojmë njohuritë muzikore/Detyrë përmbledhëse
Detyrë përmbledhëse/Projekt	Projekt ora 1: Grupi ose këngëtari im i preferuar	Projekt ora 2: Grupi ose këngëtari im i preferuar	Projekt ora 3: Grupi ose këngëtari im i preferuar
Portofoli i të nxënit mund të përmbajë	Projekt individual ose në grup (1)	Projekt individual ose në grup (1)	Projekt individual ose në grup (1)
35 orë	12 orë	12 orë	11 orë

7.3 Planifikimi sipas periudhave

Planifikimi i periudhës është një planifikim më afatshkurtër dhe më i detajuar i mësimdhënies. Ai është analitik dhe në të detajohen temat mësimore që do të zhvillohen përgjatë saj. Mësuesi harton planifikimin e periudhës përkatëse në fillim të saj dhe e dorëzon në drejtorinë e shkollës para fillimit të periudhës. Ky plan hartohet duke iu përmbajtur programit dhe tekstit mësimor përkatës. Në planet sipas periudhave, planifikohen të gjitha orët.

Ky lloj planifikimi kërkon që mësuesi të përcaktojë me kujdes:

- **Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave kyçe**

Në këtë rubrikë mësuesi do të vendosë rezultatet e të nxënit të kompetencave kyç, të cilat do të zhvillohen nga nxënësit përgjatë temave mësimore, të zhvilluara gjatë kësaj periudhe.

Mësuesi i përzgjedh këto rezultate në programin mësimor, te rubrika “Rezultatet kryesore të të nxënit, sipas kompetencave kyçe që realizohen nëpërmjet lëndës së Muzikës”.

- **Rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të lëndës**

Në këtë rubrikë vendosen rezultatet e të nxënit sipas kompetencave të lëndës, të cilat do të arrihen nga nxënësi nëpërmjet zhvillimit të këtyre temave mësimore. Mësuesi i përzgjedh këto rezultate të nxëni nga programi mësimor sipas tematikave të përmbajtjes së lëndës së Muzikës.

- **Numri rendor**

Këtu vendosen numrat për temat mësimore. Totali i numrave në planin e periudhës përkon me numrin e orëve që janë përcaktuar në planin vjetor të lëndës së Muzikës.

- **Tematika**

Në këtë rubrikë shënohen tematikat mbi të cilat është ndërtuar teksti i lëndës Muzikës.

- **Tema mësimore**

Në këtë rubrikë shënohen të gjitha temat mësimore që do të zhvillohen gjatë periudhës. Kjo rubrikë përmban:

Orë të detyruara për t'u planifikuar

- temat mësimore brenda të cilave do të realizohen rezultatet e të nxënit. Mësuesi orientohet sipas tekstit mësimor;
- orët e projektit kurrikular që do të zhvillojë mësuesi për zbatimin dhe demonstrimin e aftësive të fituara në lëndën e muzikës si dhe për zhvillimin e kompetencave të lëndës e kompetencave kyç. Mësuesi në varësi të kushteve specifike mund të planifikojë në lëndën e muzikës të paktën 3 orë projekt kurrikular (për të gjithë vitin akademik);
- orë ushtrimesh muzikore, përpunim njohurish etj., për të konsoliduar dhe zbatuar njohuritë dhe aftësitë e fituara në lëndën e muzikës;
- orët e **detyrave përmbledhëse** për të matur njohuritë dhe aftësitë e fituara nga nxënësit në periudhën përkatëse. Mësuesi planifikon 3 detyra përmbledhëse, nga një për çdo periudhë. Detyrat përmbledhëse planifikohen kur mësuesi e shikon të arsyeshme kohën e zhvillimit të tij, d.m.th jo detyrimisht në fund të periudhës, por edhe disa javë përpara se të mbarojë periudha.

- **Situata e të nxënit**

Në këtë rubrikë vendosen situatat e të nxënit që mësuesi parashikon të realizojë gjatë periudhës, të cilat mund të ndryshohen dhe plotësohen përgjatë zhvillimit të lëndës. Situatat e të nxënit mund t'i përkasin një teme mësimore, disa temave mësimore, ashtu sikurse mund të ketë tema mësimore për të cilat mësuesi **nuk** zhvillon situata të nxëni. Me situatë të nxëni kuptohet ndërtimi i njohurive nëpërmjet një situatë praktike ose reale si pjesë e metodologjisë dhe organizimit të klasës.

- **Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve**

Në këtë rubrikë mësuesi vendos teknikat dhe metodat e mësimdhënies (p.sh., kllaster, Diagrama e Venit, Kubimi, Tryeza e diskutimit, harta e konceptit, punë në grup etj.) që do të përdoren gjatë zhvillimit të këtyre temave në një periudhë të caktuar (jo shumë e detajuar sepse e tillë kjo rubrikë detajohet në planifikimin ditor).

- **Vlerësimi**

Këtu vendosen teknikat e vlerësimit që do të përdoren gjatë zhvillimit të këtyre temave në një periudhë të caktuar si p.sh., vlerësimi i përgjigjeve me gojë; vlerësimi i punës në grup; vlerësim

mes nxënësish; vlerësim i aktivitetit gjatë debateve në klasë; vlerësim i detyrave të shtëpisë; vetëvlerësim; intervistë me një listë treguesish; vëzhgim me një listë të plotë treguesish; portofol, prezantim ose punë me gojë ose me shkrim, projekt kurrikular etj. Kjo rubrikë nuk detajohet shumë sepse është e detajuar në planifikimin ditor.

- **Burimet**

Në këtë rubrikë mësuesi vendos burimet që do të përdoren për arritjen e rezultateve të nxënësve si p.sh., teksti i nxënësit, teksti i ushtrimeve (nëse ka të tillë), materiale të përgatitura nga mësuesi ose nxënësi etj. Kjo rubrikë nuk plotësohet në mënyrë shumë të detajuar, pasi e tillë do të plotësohet në planifikimin ditor.

Tabela 7: Planifikimi i orëve mësimore për një periudhë, klasa IX

Kompetencat kyçe dhe rezultatet e të nxënësve (shkëputur programi mësimor – Muzika 9)
Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit • Zhvillon personalitetin e vet dhe është aktiv në veprimtaritë artistike. • Gjykon drejt mesazhin artistik. • Shprehet nëpërmjet një komunikimi të qartë dhe saktë me anë të gjuhëve, simboleve, shenjave dhe formave muzikore. • Shfrytëzon mjetet artistike dhe mundësitë e komunikimit dhe të të shprehurit në muzikë në mënyrë të pavarur, të vazhdueshme, kritike dhe krijuese. Kompetenca e të menduarit • Përpunon njohuritë muzikore në mënyrë të pavarur, krijuese dhe me përgjegjësi. • Zgjidh probleme të ndryshme muzikore/artistike. • Zhvillon aftësitë për të menduar në mënyrë kritike, krijuese dhe ndërvepruese. • Ndjek udhëzimet për të realizuar një krijim apo veprimtari muzikore artistike. Kompetenca e të mësuarit për të nxënë • Vendos mjetet në funksion të realizimit të krijimit muzikor. • Përdor burime të ndryshme informacioni për të realizuar një krijim muzikor. • Krijon në mënyrë të pavarur detyrën e dhënë. Kompetenca për jetën, sipërmarrjen dhe mjedisin • Merr përsipër ose drejton aktivitetet muzikore brenda dhe jashtë klasës duke kontribuar në mënyrë krijuese. Kompetenca personale • Krijon besimin tek vetja gjatë veprimtarive muzikore. • Merr pjesë në mënyrë aktive në jetën artistike shkollore dhe komunitet. • Ndërgjegjëson veten dhe zhvillon vetëbesimit dhe krijimin e besimit te të tjerët.

Kompetenca qytetare

- Promovon me të tjerët për çështje të ndryshme kulturore.
- Respekton punën e të tjerëve.
- Bashkëpunon me të tjerët pavarësisht kulturës, aftësive dhe nevojave brenda dhe jashtë shkollës për një qëllim të përbashkët.

Kompetenca digjitale

- Shkëmben informacion si dhe bashkëpunon në rrjetet informuese në internet.
- Përdor një mjetet të ndryshme në funksion të informacionit muzikor si: magnetofon, audio, video CD, DVD etj.

Kompetencat lëndore dhe rezultatet e të nxënës (shkëputur nga programi mësimor – Muzika 9)

<i>Krijimi muzikor</i>	<i>Performimi/interpretimi muzikor</i>	<i>Vlerësimi muzikor</i>
• krijon në ritmet e mësuara dhe shpjegon krijimin e vet; • bën lidhje midis ritmeve muzikore; • demonstroi zbatimin e njohurive të mësuara në këtë shkallë, interpreton njohuritë muzikore, duke i lidhur ato me emocionet e këngëve që këndon. • shpjegon ndryshueshmë	• shpjegon funksionin dhe rolin e shkallëve në këngët apo ushtrimet muzikore, duke demonstruar se i ka kuptuar ato qartë; • këndon dhe interpreton këngët me ndjenjë dhe emocion; • performon/interpreton këngët në organizimet e klasës apo të shkollës. • këndon duke respektuar kohët dhe simbolikat muzikore në ushtrime e mësuara. - interpreton me zë ose fishkëllimë motivet nga kryevepra të ndryshme muzikore vokale apo instrumentale; - ndan përvojën e vet me të tjerët.	• kupton dhe shpjegon ndryshimin e kohëve tek ushtrimet, këngët apo ushtrimet muzikore; • shpreh emocionet e veta për këngët që këndon; përdor një gjuhë të qartë dhe të thjeshtë muzikore gjatë përjetimit emocional të pjesëve muzikore që dëgjon; • respekton interpretimin dhe përfundimin e shokëve; • ndan përvojën e vet artistike me të tjerët, respekton këngë të kulturave të tjera. • demonstroi kuptimin e tonalitetit nga pjesë të ndryshme muzikore duke dhënë mendimin e vet. • bën lidhje ndërmjet asaj që di mbi muzikën klasike botërore; • bën gjykime kritike ndaj një veprë muzikore, duke u mbështetur në

rinë e muzikës gjatë respektimit të simboleve.		<i>elementet e gjuhës muzikore formën muzikore, karakterin e pjesëve muzikore;</i> • reflekton emocionet që i krijon një vepër muzikore gjatë kohës që interpretohet/luhet; • përdor një fjalor të thjeshtë muzikor; respekton mendimin e shokëve.
--	--	--

Përmbajtja e temave të periudhës së parë, në mënyrë të integruar

N r	Tematika	Tema Mësimore	Situata e të nxënësve:	Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve	Vlerësimi	Burime dhe materiale
1	Gjuha dhe komunikimi muzikor	Kujtojmë njohuritë muzikore	Rikujto njohuritë muzikore Ndahet klasa në tri grupe ku secilit grup i jepet fisha për tu plotësuar. Rikujtohen njohuritë e marra nga klasa 8.	• Teknika bashkëvepruese, interaktive, • Gjithëpërfshirëse.	Demonstrimi i	Material e të përgatitura nga mësuesi/ja.
2	Teknika dhe procese	Kënga		• Këndim solo • Këndimi në grup	Demonstrimi i	Teksti i nxënësit/es Kënga në cd Material e shtesë
3	Historia, muzika dhe shoqëria	Muzika në lashtësi	Situata e të nxënësve: Instrumentet e para muzikore. Nxënësit shohin me	• Teknika bashkëvepruese, interaktive,	Demonstrimi i rezultateve të arritura në temën e re lidhur me	Materiale nga teksti, material nga burime të ndryshme

			kujdes instrumentet e lashta muzikore te paraqitura ne figure dhe diskuto ne klase rreth tyre.	Bashkëbisedimi.	njohuritë, shkathtësitë dhe qëndrimet	si: internet . cd & dvd me instrumente muzikore
4	Historia, muzika dhe shoqëria	Muzika në mesjetë	Situata e të nxënësve: Zëri dhe këndimi. Këndimi i korit Gregorian.	- Teknika bashkëvepruese, interaktive, - Bashkëbisedimi.	Demonstrimi i rezultateve të arritura në temën e re lidhur me njohuritë, shkathtësitë dhe qëndrimet.	Materiale nga teksti, material nga burime të ndryshme si: internet , cd & dvd me këngën
5	Teknika dhe procese	Kënga:	Situata e të nxënësve: krijohet sipas përmbajtjes së këngës	- Këndim solo - Këndimi në grup	Demonstrimi i rezultateve të arritura të interpretimit të këngës dhe diskutimit ndaj melodisë dhe tekstit.	Teksti i nxënësve/es, kënga në cd, material e shtesë.
6	Gjuha dhe komunikimi muzikor	Shkalla muzikore Re+ dhe si -	Loja e radhitjes së notave Nxënësve vendosen sipas vendndodhjes së notës në pentagramin e vizatuar në dyshemenë e klasës, ku secili lexon notën që mban në dorë: Re, mi, fa, sol, la, si, do, re.	- Teknika bashkëvepruese, interaktive, - Diskutime - Punë në grup	Demonstrimi i rezultateve të arritura në temën e re lidhur me njohuritë, shkathtësitë dhe qëndrimet.	Materiale nga teksti, material të mësuesit .
7	Gjuha dhe komunikimi	Ushtrime	Krijimi im - në një rreth vendosen nota të ndryshme, të	Teknika bashkëvepruese	Demonstrimi i rezultateve të arritura	Materiale nga teksti, material të

	mi muzikor		cilat merren nga nxënësit duke krijuar ushtrime në ritme dhe vlera notash të mësuara.	ese, interaktive, • Punë individuale • dhe në grup	në temën e re lidhur me njohuritë, shkathtësitë dhe qëndrimet.	mësuesit .
8	Historia, muzika dhe shoqëria	Muzika në Rilindje	Situata e të nxënit: Kuiz mbi karakteristikat muzikore të veprës që dëgjojmë.	• Teknika bashkëvepruese, interaktive, • Gjithëpërfshirëse • Bashkëbisedimi.	Demonstrimi i rezultateve të arritura në temën e re lidhur me njohuritë, shkathtësitë dhe qëndrimet.	Materiale nga teksti, material nga burime të ndryshme si, internet , cd & dvd me vepra muzikore.
9	Teknika dhe procese	Detyrë përmbledhëse	Konkurs midis dy skuadrave	• Teknika bashkëvepruese, interaktive. • Gjithëpërfshirëse		Pyetjet të përgatitura nga mësuesi.
10	Historia, muzika dhe shoqëria	Dëgjojmë së bashku	Muzika ime e preferuar – dëgjim muzikor nga vepra muzikore e nga periudha. Përjetime dhe emocione.	• Teknika bashkëvepruese, interaktive, • Gjithëpërfshirëse. • Bashkëbisedimi.	Demonstrimi i rezultateve të arritura në temën e re lidhur me njohuritë, shkathtësitë dhe qëndrimet.	Materiale nga teksti, material nga burime të ndryshme si, internet , cd & dvd me vepra muzikore
11	Teknika dhe procese	<i>Projekt: Faza I</i> Grupi ose këngëtari im i preferuar		Punë në grupe sipas roleve të ndërmarra në projekt.	Vlerësimi, sipas produkteve të realizuara pr fazën I.	

12	Teknika dhe procese	<i>Projekt: Faza I</i> Grupi ose këngëtari im i preferuar				
Tema e projektit mund të jepet që në fillim të vitit shkollor që nxënësit ta punojnë përgjatë <i>periudhës shtator – dhjetor</i> .						

7.4 Planifikimi ditor

Mësuesi planifikon çdo orë mësimore. Në ndryshim nga planifikimi tradicional, në planifikimin e kurrikulës me kompetenca kemi këto ndryshime:

Planifikimi (tradicional) i orës së mësimit	Planifikimi bazuar në kompetenca i orës së mësimit
Në planifikim përcaktohet çfarë bën mësuesi për të realizuar mësimin.	Në planifikim përcaktohet çfarë bëjnë nxënësit ndërsa realizohet mësimi (situatat, veprimtaritë, detyrat).
Mësimi përqendrohet pothuajse te përmbajtja.	Mësimi përqendrohet mbi proceset dhe mbi veprimtaritë.
Mësimi pritet të ketë të njëjtin organizim të orës së mësimit gjithmonë.	Mësimi nuk ka të njëjtën metodologji gjithmonë. Organizimi varet nga rezultatet që duam të arrijmë.
Roli i mësuesit është kryesisht ligjërues (shpjegon).	Roli i mësuesit është organizator duke mbizotëruar dhe duke e vënë theksin te bashkëveprimi i nxënësve.

Shembuj të foljeve për rezultatet e të nxënit sipas kompetencave muzikore

Folje të përgjithshme sipas taksonomisë së Blumit	Folje më specifike për ndërtimin e kompetencave
kujton	këndon, pranon; sjell ndërmend; identifikon; emërton, luan etj.

kupton	interpreton; luan, ilustron; klasifikon; përmbledh; konkludon; shpjegon; qartëson; perifrazon; paraqet; ilustron; parashikon; regjistron; lidh etj.
zbaton	ekzekuton; realizon, identifikon; përgjithëson; kryen; përdor; luan përmendësh, etj
analizon	këndon, organizon; i vë përballë; dallon; përqendron; përzgjedh; integron, skicon; analizon, liston duke analizuar, etj.
vlerëson	zbulon; krahason; teston; gjykon; kontrollon; kritikon;
krijon	gjeneron; planifikon; prodhon; hamendëson; ndërton; sintetizon.

Tabela 8: Model i orës së mësimi, lënda Muzikë planifikime ditore, nga Arsimi i Mesëm i Ulët, klasat 7 dhe 9 -të.

Fusha: Arte	Lënda: Muzikë	Shkalla: III	Klasa: 7-të
Tematika: Teknika dhe procese Tema mësimore: Kënga “Himni i flamurit”		Situata e të nxëniti: Simbolet kombëtare Diskutimi i simboleve kombëtare duke folur rreth ndjeshmërisë ndaj tyre.	
Rezultatet e të nxëniti të temës mësimore: - komunikon qartë rreth fjalëve kyçe <i>Shqipëri, krenari, fisnike</i>; - këndon duke respektuar teknikën e këndimit përmes rregullave të përcaktuara; - interpreton këngët me ndjenjë dhe emocion; - respekton interpretimin dhe performimin e shokëve; - këndon vetëm dhe në grup.		Fjalët kyçe: - melodia - ritmi - interpretimi - simbole kombëtare	
Burimet: - Teksti i nxënësit/es - Kënga në Cd - Materiale shtesë		Tema ndërkurrikulare - Identiteti Kombëtar	

	Lidhja me fushat/lëndët e tjera • Shkencat shoqërore: Historia, gjeografia, qytetaria • Gjuhët dhe komunikimi: Gjuha shqipe dhe Letërsia
Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve	
Faza I: Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve, (5 - 10 minuta) Përdorimi i teknikës brainstorming. Ora mësimore zhvillohet nëpërmjet krijimit të një situatë ndërvepruese, interaktive dhe përmes një bashkëbisedimi nxënësit diskutojnë lidhur me tekstin e këngës dhe përmbajtjes së saj. Veçojnë simbolet kombëtare të një shteti. Ata duke lexuar tekstin e këngës veçojnë figurat letrare dhe simbolet kombëtare (lidhja me gjuhën shqipe dhe qytetarinë) me të cilat personifikohet dashuria më e madhe për kombin. Si do ta personifikojnë dashurinë dhe krenarinë për atdheun? Më pas vazhdohet biseda duke diskutuar lidhur me historinë e Himnit të flamurit (lidhja me historinë, gjeografinë). Diskutohet me shokët e klasës. Faza II: Ndërtimi i njohurive të reja - (30 minuta) • Vendoset në Cd për dëgjim Kënga “Himni i flamurit” sipas hapave të mëposhtëm: • Mësimi këngës varg pas vargu, • përsëritja e strofave, • këndimi i strofës, • këndimi i refrenit, • këndimi i këngës nga fillimi në fund, • interpretimi i këngës me ndjenjë dhe emocion, • këndimi i këngës solo dhe në kor. Faza III: Reflektimi (5 minuta) Përdorimi i teknikës së Diagramës së Venit për përsëritjen e simboleve të një vendi që janë shumë të rëndësishme dhe të lidhura me përmbajtjen e këngës. Vlerësimi • Gjatë zhvillimit të këtyre temave vlerësimin e nxënësit e mbështes në aftësinë dhe në	

punën e tij për:

- N 2 - Diskutimin me njëri tjetrin mbi përmbajtjen e tekstit të këngës.
- N 3 - Këndimin e këngës ritmiku dhe melodiku, me ndjenjë dhe emocione.
- N 4 - Interpretimin e këngës vetëm (solo) dhe në grup.

Detyrë: Krijoni një album me foto dhe ngjarje nga krijimi i Himnit të flamurit. Prezantoje punimin tuaj në klasë.

Fusha: Arte	Lënda: Muzikë	Shkalla: IV	Klasa: 9-të
Tematika: Histori, muzika dhe shoqëria Tema mësimore: Muzika e lehtë shqiptare		Situatë të nxëni: Grupi im i preferuar shqiptar Nxiten nxënësit të flasin lidhur me këngëtarin apo grupin e preferuar të muzikës shqiptare. Sjellin 2-3 karakteristika rreth preferencës së vet.	
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: • shpjegon kontekstin historik të zhvillimit të muzikës së lehtë shqiptare; • identifikon llojin e muzikës dhe karakteristikat e muzikës shqiptare; • dëgjon këngë të muzikës së lehtë shqiptare nga këngëtarë të ndryshëm duke dhënë mendimin e vet lidhur me këngën e kënduar.		Fjalët kyçe: • - muzika e lehtë • - zhanër • - Grupe muzikore	
Burimet: • Teksti nxënësit • Material nga burime të ndryshme nga interneti . • Cd ose dvd për dëgjim me vepra muzikore.		Lidhja me fushat/lëndët e tjera • Gjuha shqipe dhe letërsia • Historia	
Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve			
Faza I: Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve - (5minuta) Teknika brainstorming Ora mësimore zhvillohet nëpërmjet dëgjimin e këngës “ Për ty atdhe” e kënduar nga Mentor Xhemali dhe Ramë Lahaj. A të pëlqen kjo këngë? Pse ky këngëtar ka një zë shumë te veçantë? Çfarë dini për të? Diskuto me shokët e klasës.			

Faza II: Ndërtimi i njohurive të reja - (30 minuta)Teknika *Tabela e koncepteve*

Mësimi vazhdon

- me pyetje dhe marrë përgjigje të shpejta mënyrë për të bërë më interesante orën mësimore dhe për shpjeguar natyrshëm njohuritë e reja mbi muzikën e lehtë shqiptare, si dhe kontekstit historik e kulturor, kur ato u zhvilluan, duke u ndalur konkretisht në këngë dhe përfaqësues.

- Dëgjoen fragmente muzikore të këngëve interpretuar nga këngëtarëve dhe grupe të ndryshme muzikore, moment i domosdoshëm për demonstrimin e llojit/zhanrit muzikor.

Faza III: Reflektimi (10 minuta)Teknika *Diagrami i Venit*

Përforsim i njohurive të marra duke shkëmbyer dhe rikujtuar ato me njëri tjetrin.

Vlerësimi

Është demonstrim i aftësive të nxënësve në:

- N 2 - Përshkrimin e kontekstit historik të zhvillimit të muzikës së lehtë shqiptare;
- N 3 - shpjegimin e muzikës dhe karakteristikave të muzikës shqiptare;
- N 4 - dëgjimit të këngëve të muzikës së lehtë shqiptare nga këngëtarë të ndryshëm duke krahasuar interpretimin lidhur me këngën e kënduar.

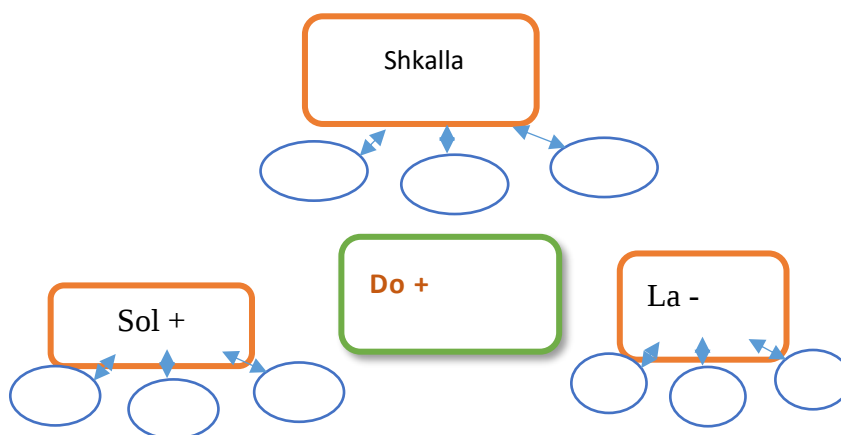
Fusha: Arte	Lënda: Muzikë	Shkalla: IV	Klasa: 9-të
Tematika: Gjuha dhe komunikimi muzikor		Situata e të nxënit: Shkalla dhe këndimi i saj Nxiten nxënësit të këndojnë shkallën Do+ në ngjitje dhe zbritje duke kujtuar karakteristikat e saj.	
Tema mësimore: Shkalla muzikore <i>Re Maxhor</i> dhe <i>si minor</i>			
Rezultatet e të nxënit të temës mësimore: • demonstroi kuptimin e shkallës muzikore Re + dhe Si -; • ndërton shkallën Re + dhe Si - në ngjitje dhe në zbritje;		Fjalët kyçe: ○ shkallë muzikore ○ shkalla Re maxhore ○ shkalla si minore	

• shpjegon qartë njohuritë veta, mbi shkallët muzikore; • këndon saktë nga ana intonacionit shkallën Re + dhe Si - në ngjitje dhe zbritje; • ndan përvojën e vet artistike me të tjerët.	
Burimet: • Teksti i nxënësit/es • Materiale të përgatitura nga mësuesi/ja, • Fletore pune. • Shkalla Re + dhe si - në ngjitje dhe zbritje në Cd.	
Metodologjia dhe veprimtaritë e nxënësve	
Faza I: Lidhja e temës me njohuritë e mëparshme të nxënësve - (5 minuta) Teknika Brainstorming Ora mësimore zhvillohet nëpërmjet Nxitjes së nxënësve për këndimin e shkallës Do+ në ngjitje dhe zbritje duke kujtuar karakteristikat e saj. Faza II: Ndërtimi i njohurive të reja - (30 minuta) Teknika “Harta e të pyeturit” • Vendoset në cd të dëgjohet shkalla Remaxhore në ngjitje dhe zbritje, • shkruhet në dërrasë dhe këndohet së bashku me nxënësit <i>Re,do#,si,la,sol,fa#,mi,re.</i> • shpjegohen pse vendosen shenjat e shartimit, • më pas punohet për shpjegimin e shkallës relative Si minore. • këndohen disa herë shkallët në ngjitje dhe zbritje vetëm dhe në grup të shkallës disa herë. <pre> graph TD A[Ç'quajmë shkallë muzikore] --> B[Si ndërtohet shkalla muzikore] B --> C[Si gjendet shkalla Do +] C --> D[Si gjendet shkalla Sol +] D --> E[Si gjendet shkalla relative] E --> F[Si gjendet shkalla Re +] G[Shkalla Re +] H[Shkruaj shkallën Re+ dhe Si -] I[Kush është shkalla reative e Re +] A --- H H --- I G --- H </pre>	

Faza III: Reflektimi (10 minuta)

Teknika Kllaster

- Përsëritjen të gjitha njohuritë e marra mbi shkallët me dy shenja shartimi duke zhvilluar teknikën e pyetje dhe përgjigje.

- Më pas këndohen shkallët në ngjitje dhe zbritje.

Vlerësimi

Është demonstrim i nxënësve në:

- N 2 - Demonstrimin dhe kuptimin e shkallës muzikore Re + dhe Si -;
- N 3 - ndërtimin e shkallëve Re + dhe Si -;
- N 4 - këndimin korrekt të të shkallëve Re + dhe Si - në intonacion në ngjitje dhe në zbritje.
- N 4 - bashkëpunimin dhe këndimin në grup me të tjerët.

Detyrë - Ndërto një ushtrim në kohën 2/4 në shkallët që sapo mësove.

8 VLERËSIMI I NXËNËSVE NË LËNDËN MUZIKË

Qëllimi kryesor i vlerësimit është **përmirësimi i përmbushjes së rezultateve të të nxënësit** nga nxënësi dhe i vetë procesit të të nxënësit. Vlerësimi është procesi gjatë të cilit **mblidhen të dhëna dhe gjykohet për vlerën** e arritjes së rezultateve të të nxënësit, duke u bazuar në nivelet e arritjes.

Vlerësimi përdoret:

- për të gjykuar mbi përpjekjet e nxënësve për të nxënë;
- për të motivuar dhe për të nxitur nxënësit për të nxënë;
- për të gjykuar, reflektuar dhe përmirësuar procesin e mësimdhënie -nxënies;
- për të matur arritjet e nxënësve;
- për të raportuar arritjet;
- për t'u dhënë sugjerime nxënësve për përparimin e tyre;
- për t'u dhënë sugjerime prindërve mbi përparimin e fëmijëve të tyre.

•

Vlerësimi në muzikë mat arritjet e nxënësve për rezultatet e të nxënësve të përshkruara në programin mësimor. Është një proces i vazhdueshëm i identifikimit, mbledhjes dhe interpretimit të informacionit në lidhje me arritjet e nxënësve dhe mund të integrohet në të nxënësve normal të nxënësve.

Vlerësimi i nxënësve kryhet nëpërmjet:

- vlerësimi të vazhduar;
- vlerësimi me detyrë përmbledhëse;
- vlerësimin me projekt kurrikular.

8.1 Vlerësimi i vazhduar (për të nxënë)

- Vlerësimi i vazhduar për të nxënë është pjesë e mësimdhënies dhe motivon përparimin e nxënësve në të gjitha aspektet e të nxënësve, në situata të ndryshme të njohura dhe të panjohura.
- Vlerësimi i vazhduar bazohet në vëzhgimet dhe në gjykimet e mësuesit mbi përgjigjet me gojë ose me shkrim, punët në grup, diskutimet, vetëvlerësimin e nxënësve, vlerësimin e nxënësve nga nxënësi, pjesëmarrjen në aktivitete dhe në debatet në klasë, vlerësimin e detyrave të shtëpisë apo të klasës etj.
- Mësuesi vlerëson nxënësin me notë në regjistër, vetëm pasi është siguruar që ky vlerësim është objektiv dhe shpreh shkallën e qëndrueshmërisë së performancës së nxënësve për një periudhë të caktuar kohe. Për këtë qëllim, mësuesi përdor fletoren e tij personale të regjistrimit të përgjigjeve të nxënësve, për të argumentuar në çdo kohë, objektivitetin e vlerësimit të tij me notë në regjistër.
- Fletorja personale e mësuesit nuk është objekt monitorimi.
- Mësuesi shënon në regjistër të paktën 2 (dy) vlerësime me notë për çdo periudhë.
- Mësuesi nxjerr notën e vlerësimit të vazhduar për çdo periudhë duke u bazuar në notat e nxënësve në regjistër dhe në shënimet që ka mbajtur në fletoren e tij personale. Mësuesi merr në konsideratë balancën ndërmjet njohurive, shkathtësive, qëndrimeve, ashtu siç përshkruhet në rezultatet e të nxënësve në programin mësimor.
- Mësuesi ka përgjegjësi për të informuar prindërit dhe nxënësin për ecurinë dhe mundësinë e nxënësve për progres.

8.2 Vlerësimi i të nxënit (Detyra përmbledhëse)

Vlerësimi i të nxënit quhet shpesh vlerësim përmbledhës. Përdoret për të mbledhur prova dhe të dhëna që tregojnë nëse mësimdhënia ka realizuar qëllimin e saj. Zakonisht planifikohet në fund të një njësie apo të një periudhe të caktuar. Ky është një vlerësim **formal** dhe kryhet edhe për efekt raportimi. Në përfundim të periudhës (kur e vendos mësuesi) kryhet **vlerësimi me detyrë përmbledhëse**, i cili ka për qëllim të matë nivelin e arritjeve të nxënësit për një grup të caktuar rezultatesh të nxëni për periudhën përkatëse. Detyra përmbledhëse planifikohet nga mësuesi kur përmbillet një grup rezultatesh të të nxënit dhe mësuesi është i lirë ta vendosë vetë se kur do ta zhvillojë atë.

Si dhe kur realizohet detyra përmbledhëse?

- Në pjesën e fundit të periudhës kryhet **vlerësimi me detyrë përmbledhëse**, që ka për qëllim të matë nivelin e arritjeve të nxënësit për një grup të caktuar rezultatesh të nxëni për periudhën përkatëse.
- Detyra përmbledhëse planifikohet nga mësuesi, kur përmbillet një grup rezultatesh të të nxënit dhe mësuesi është **i lirë** dhe ka fleksibilitet ta vendosë vetë se kur do ta zhvillojë (jo domosdoshmërisht bëhet në fund të periudhës).
- Detyra përmbledhëse është 45 minuta.
- Drejtoria e shkollës menaxhon organizimin e detyrave përmbledhëse sipas një grafiku, në mënyrë që të mos ngarkohet nxënësi në fund të periudhës.
- Detyra përmbledhëse **jo domosdoshmërisht** bëhet në fund të periudhës. Mësuesi e përcakton vetë kohën se kur do ta zhvillojë atë. (*Shih shembullin te planifikimi i lëndës për një periudhë*).
- Mësuesi duhet të ruajë deri në përfundim të vitit shkollor detyrat përmbledhëse.
- Vlerësimi me detyrë përmbledhëse pasqyrohet në regjistër, në kolonën përkatëse.

Vlerësimi i të nxënit ndryshe apo vlerësimi përmbledhës në lëndën e muzikës **duhet të zhvillohet më shumë nëpërmjet një aktiviteti gjithëpërfshirës** p.sh.: koncert me tematikë të caktuar, detyrë në grupe, krijim muzikor, konkurs midis skuadrave për performim dhe njohuri muzikore ku secili ka një rol të caktuar në detyrën e vet. motivimi përkufizohet si, “veprimi ose procesi i dhënies së një arsye dikujt për të bërë diçka”. Pse do të prisnim që një nxënës të bëjë diçka pa ndonjë arsye? Kjo është ajo ku nxitet motivimi i nxënësve. Konkursset, në përgjithësi, konsiderohen si një pjesë e rëndësishme e shkollës kryesisht për nxënësit shumë

të mirë dhe të talentuar. Konkurset përdoren më së shumti për të demonstruar aftësi fizike dhe sportive të ndjekura nga aftësi intelektuale/akademike.

Në fakt, në këtë udhëzues konkurset do t'i shohim **si formë** për të ushtruar strategjitë e të nxënësve. Ky lloj konkursi i ofrohet të gjithë nxënësve për të konsoliduar njohuritë mbi veprat muzikore, përfaqësuesit. Ngjarjet dhe konteksti historik etj., dhe i jep mundësi atyre për të përmirësuar arritjet personale në lëndën e muzikës. Konkursi shikohet si një mënyrë apo teknikë e procesit të nxënies për sigurimin e një mjedisi inkurajues dhe motivues në të cilin të gjithë nxënësit konkurrojnë duke rritur aftësitë e të nxënësve si dhe ndjenjën e autonomisë. Qëllimet kryesore të konkurseve në klasë në lëndën e muzikës janë rritja e motivimit, emocioneve dhe interesimit për muzikën. Përgatitja për një konkurs në muzikë mund të kërkojë formë e pavarur, pasi shumë konkurse kërkojnë përgjigje të shpejta dhe të sakta nën presion. Ato mund të përfshijnë aktivitete të zgjidhjes së problemeve në grup ku puna ekipore dhe bashkëpunimi janë të rëndësishme. Është e rëndësishme të theksojmë që konkursi mund të drejtohet, të zhvillohet dhe të vlerësohet nga vetë nxënësit.

Detyra përmbledhëse, ka për qëllim të masë nivelin e arritjeve të nxënësve për një grup të caktuar rezultatesh të nxënësve.

- Mësuesi përzgjedh të zhvillojë detyrë përmbledhëse, sipas disa veçorive të lëndës.
- Detyra përmbledhëse përmban vetëm rezultatet e të nxënësve (njohuritë dhe shkathtësitë) kryesore të periudhës përkatëse.
- Koha e realizimit të detyrës përmbledhëse është 45 min.

Detyra përmbledhëse mund të jetë:

- Konkurs me njohuritë përmbledhëse muzikore të periudhës p.sh.: Shtator - dhjetor.
- Krijimtari muzikore me krijimin e kompozuar.
- Krijimtari muzikore për esenë e krijuar nga tekstet e këngëve apo veprën muzikore të parapëlqyer e dëgjuar gjatë periudhës.
- Konkurs midis skuadrave për njohuritë muzikore të marra.
- Përshkrim emocional, mbi një vepër muzikore/këngë duke përdorur një fjalor të thjeshtë muzikor.

8.3 Projekti

Projekti kurrikular në lëndën e muzikës është pjesë e vlerësimit të nxënësve. Gjatë vlerësimit me projekt kurrikular:

- Mësuesi planifikon dhe organizon një projekt të shtrirë gjatë gjithë vitit shkollor.
- Projekti kurrikular mund të jetë lëndor ose ndërlëndor, mund t'i përkasë një fushe të nxëni ose të shtrihet në më shumë se një fushë të nxëni.
- Drejtoria e shkollës menaxhon kohën e prezantimit dhe të vlerësimit të projektit kurrikular që të shmanget mbingarkesa e nxënësve në fund të vitit shkollor.
- Nota e projektit kurrikular shënohet në regjistër në kolonën përkatëse.
- Projektet e nxënësve ruhen deri në fund të vitit shkollor.

Projekti si veprimtari integruese me karakter kërkimor e krijues, nxit zhvillimin e aftësive të larta të të menduarit, aftësive komunikuese, të bashkëpunimit, të përdorimit të TIK, të sipërmarrjes etj. Projekti nxit të nxënit dhe mësimdhënies me në qendër nxënësin përmes së cilës nxënësit në mënyrë të pavarur ose/dhe si një anëtar i një grupi hulumtojnë mbi një çështje të caktuar ose një problem të lidhur me jetën reale. Projekti kurrikular nuk duhet të përmbajë njohuri të reja.

Projekti kurrikular duhet të jetë i shtrirë përgjatë gjithë vitit shkollor, pra në të tri periudhat. Mësuesi që kur planifikon projektin duhet të ketë në mendje vlerësimin e tij. Vlerësimi nuk është diçka që ndodh vetëm në fund të projektit, mësuesi vlerëson nxënësit dhe përgjatë zhvillimit të tij.

Planifikimi dhe zbatimi në mënyrë efikase i një projekti kërkon që mësuesi të përcaktojë qartë detyrën mësimore në detaje për çdo grup dhe nxënës (është mjaft e rëndësishme që secili nxënës të jetë i përfshirë dhe i angazhuar me detyra të përcaktuara); të paraqesë rezultatet e të nxënit që do të arrihen nëpërmjet projektit; të paraqesë hollësisht çdo fazë të realizimit të projektit; të qartësojë nxënësit për arritjen përfundimtare të projektit; të qartësojë nxënësit për kriteret e vlerësimit të projektit; të vëzhgojë dhe të japë gjykimin e tij në mënyrë të vazhdueshme për ecurinë e zbatimit të projektit.

Për realizimin e projektit shfrytëzohen përvojat vetjake të nxënësve dhe njohuritë e marra nga burime të ndryshme. Realizimi i një projekti kërkon përdorimin e më shumë se një metode dhe teknike, si: vrojtimi, studimi i rastit, intervista, puna në grup, puna individuale, përpunim informacioni statistikor etj.

Statet kryesore që ndiqen për realizimin e një projekti janë:

- Përcaktohet çështja ose problemi për të cilin do të hulumtohet, në mënyrë që të jetë i menaxhueshëm në kohë.
- Përcaktohen detyrat që duhet të realizohen për të grumbulluar të dhënat e nevojshme nga puna e secilit nxënës.

- Grumbullohet materiali dhe/ose mjetet e nevojshme.
- Përpunohen dhe analizohen të dhënat e grumbulluara.
- Nxirren përfundime dhe përgjithësime nga të dhënat e grumbulluara dhe përgatitet produkti përfundimtar.
- Prezantohen gjetjet dhe përfundimet e projektit ose prezantohet produkti i krijuar.

Për planifikimin e një projekti mësuesi ndërton planin e projektit, rubrikat kryesore të të cilit paraqiten më poshtë. Në varësi të tematikës së projektit dhe specifikave të tij, mësuesi mund të pasurojë planin me rubrika të tjera. Mësuesi planifikon në planin e tij ditë orë të planifikuar të projektit sikurse vepron me orët e tjera mësimore.

Rubrikat kryesore të planit të një projekti kurrikular përfshijnë:

- *Tema e projektit* (Përcaktohet nga mësuesi në bashkëpunim me nxënësit)
- *Kohëzgjatja e projektit/orët mësimore* (Nëse projekti është ndërlëndor, përcaktohet kontributi i çdo mësuesi dhe orët mësimore për secilën lëndë).
- *Klasa/t pjesëmarrëse:* (përcaktohet klasa ose në rast se ka disa klasa).
- *Rezultatet e të nxënësve* – (Përfshijnë njohuritë, aftësitë dhe qëndrimet që do të zhvillohen përmes veprimtarive të projektit.)
- *Konceptet kryesore që do të përdoren gjatë zhvillimit të projektit:* (përcaktohen konceptet që duhet të zotërojnë nxënësi për realizimin e këtij projekti).
- *Partnerët* (Nëse ka, p.sh., nëse projekti ka si qëllim që nxënësit të hulumtojnë për muzikën dhe zhurmat në zonën ku banojnë, një specialist i mjedisit mund të jetë një partner pjesëmarrës në projekt).
- *Veprimtaritë kryesore:* (përcaktohen veprimtaritë që do të realizohen gjatë projektit).
- *Burimet kryesore të informacionit* (Mësuesi duhet të orientojë nxënësit drejt përdorimit të burimeve të larmishme dhe të duhura të informacionit. Në lëndën e muzikës një burim i çmuar informacioni, përveç internetit janë edhe teksteve të ndryshme si enciklopeditë, revistat, etj.).
- *Tematika e orëve të planifikuara të planit mësimor:* (këtu vendoset tematika për çdo orë mësimore të projektit. P.sh. kur projekti planifikohet në 3 orë atëherë duhet vendosur tematika për të tre orët).
- *Përshkrimi i produktit të projektit* (duhet të përfshijë shkurtimisht llojin e produktit që pritet të realizohet dhe mënyrën e prezantimit të tij).
- *Vlerësimi i nxënësve dhe reflektimi* (Mësuesi përcakton kritere për vlerësimin e projektit të cilat ia komunikon nxënësit që në fillim të projektit. P.sh., kriteret mund të përcaktohen në

lidhje me trajtimin e përmbajtjes në përmbushje të tematikës, përdorimin e burimeve të informacionit, përgatitjen e produktit, prezantimin e tij etj., në varësi të rezultateve të të nxënës.

- Sigurimi i të dhënave nga burime të ndryshme vlerësimi është thelbësore për të nxënësin bazuar në projekte. Përfshirja e nxënësve në vlerësimin e projektit nxit motivimin dhe përmirëson të nxënësit e drejtuar prej tyre. Vetëvlerësimi dhe vlerësimi i nxënësve nga njëri-tjetri nxit nxënësit të reflektojnë mbi pikat e tyre të dobëta dhe të forta, në mënyrë që të fokusojnë përpjekjet e tyre të mëtejshme).

Shembull i vlerësimit të projektit kurrikular.

Çdo mësues është i lirë të vendosë vetë kriteret e vlerësimit të projektit sipas tematikës që ka përzgjedhur për të realizuar me nxënësit.

Projekti ka karakter hulumtues/kërkimor - (prandaj mund të shtrihet gjithë vitin) Projekti përmban gjithsej 40 pikë				
Kriteret e vlerësimit	<i>Niveli 1 - Dobët</i> 0-10 pikë	<i>Niveli 2 - mjaftueshëm</i> 11 - 21 pikë	<i>Niveli 3 – Mirë</i> 22- 32 pikë	<i>Niveli 4 – Shumë mirë</i> 33 -40 pikë
(Faza e parë) 15 pikë Demonstrimi i aftësive kërkimore	0-4 pikë Nxënësit: - rrallëherë fokusohen te detyra e tyre. - Mbledhin informacione jo të përshtatshme. - Përdorin një burim për të gjetur informacionin.	5-8 pikë Nxënësit: - dalin jashtë temës dhe nuk fokusohen vetëm te detyra e tyre. - Mbledhin informacion dhe përmbledhin ato. - Përdorin të paktën dy burime të ndryshme për të gjetur informacione.	9-12 pikë Nxënësit: - janë të fokusuar te detyra e tyre shumicën e kohës. - Mbledhin informacion dhe gjejnë zgjidhje standarde. - Përdorin të paktën dy burime të ndryshme për të gjetur informacione.	13-15 pikë Nxënësit: - janë të fokusuar te detyra e tyre. Vetëorientohen dhe vetëdrejtohen shumë mirë. - Mbledhin informacion në mënyrë aktive dhe krijojnë komente intuitive për të zgjidhur probleme. - Përdorin shumëllojshmëri informacionesh.
(Faza e dytë)	0 -4 pikë Nxënësit:	5– 8 pikë Nxënësit:	9 – 12 pikë Nxënësit:	13 – 15 pikë Nxënësit:

15 pikë Realizimi i kërimit të gjetur	-rrallëherë përdorin mënyra të përshtatshme në shtjellimin e kërimit. - informacioni i gjetur shpeshherë është jo i saktë.	- ndonjëherë përdorin mënyra të përshtatshme në shtjellimin e kërimit, por jo në mënyrë të vazhdueshme. - Shtjellimi i kërimit është me gabime.	- zakonisht përdorin mënyra të përshtatshme në shtjellimin e kërimit të përshtatshme dhe efektive. - Shtjellimi i kërimit përmban pak gabime.	- përdorin gjatë gjithë projektit përdorin mënyra të përshtatshme në shtjellimin e kërimit të përshtatshme dhe efektive. - Shtjellimi i kërimit është i saktë dhe i qartë.
(Faza e tretë) 10 pikë Prezantimi në mënyrë efektive i projektit	0-2 pikë - Prezantimi i materialit është i çorganizuar dhe rrëmujë - Është e vështirë të kuptosh cilat informacione shkojnë me njëri -tjetrin. - Prezantohen shumë pak rezultate të projektit.	3 -5 pikë - Prezantimi i materialit është i organizuar mirë punën e tyre - jo gjithmonë të krijon lehtësi dëgjimi dhe të kuptuari. - Prezantohen vetëm disa rezultate të projektit.	6-8 pikë Prezantimi i materialit është organizuar mirë punën e tyre që në shumicën e kohës të krijon lehtësi leximi, dëgjimi dhe të kuptuari. Në përgjithësi prezantohen rezultatet e projektit.	9-10 pikë - Prezantimi i materialit është organizuar shumë mirë punën e tyre që të krijon lehtësi leximi, dëgjimi dhe të kuptuari. - Rezultatet e projektit prezantohen qartë.

Shembull i vetëvlerësimit ose e vlerësimit të nxënësit nga nxënësi.

Edhe ky shembull është një model që shërben për të orientuar çdo mësues dhe nxënës rreth vlerësimit. Edhe në këtë rast çdo mësues është i lirë të vendosë kriteret sipas tematikave që përzgjedh të zhvillojë.

Projekt kurrikular						
Gjithsej 40 pikë (nëse projekti shtrihet gjithë vitin)						
Kriteret e vlerësimit	Treguesi	ShM	M	Mj	D	
15 pikë	Demonstrim i aftësive kërkimore.					

(Faza e parë) Demonstrimi i aftësive kërkimore	- Bashkëpunimi në grup. - Grupi orientohet dhe drejtohet vetë.				
	Përdorimi i shumëllojshmërisë së informacioneve.				
	Fokusimi te detyra e dhënë.				
	Mbledhja e informacioneve të përshtatshme për detyrën.				
15 pikë (Faza e dytë) Realizimi i kërkimit të gjetur	Përdorimi gjatë projektit i aftësive kërkimore të përshtatshme dhe efektive.				
	Dëgjim i selektuar i veprave muzikore.				
	Përdorimi i informacionit të gjetur dhe veprave muzikore për demonstrim.				
10 pikë (Faza e tretë) Prezantimi në mënyrë efektive i projektit	Organizimi i materialit që të krijon lehtësi leximi, dëgjimi dhe të kuptuari.				
	Rezultatet e projektit prezantohen qartë.				
	Kontribuon pozitivisht në progresin e grupit.				

Shembull projekti kurrikular me shtrirje gjithë vjetore, për lëndën e muzikës për klasën e 9-të:

- Tema e projektit “Muzika gjatë periudhës së klasicizmit, përfaqësues dhe vepra” - Kohëzgjatja e projektit/orët mësimore: Projekti do të zgjasë gjatë tre periudhave të realizuara në 3 orë mësimore në lëndën e muzikës, të planifikuara 1 orë për çdo periudhë. - Klasa/t pjesëmarrëse: Klasa e IX-a,b. - Rezultatet e të nxënës – Në përfundim të projektit nxënësi: - demonstron njohuritë e marra për grumbullimin e të dhënave mbi muzikën klasike sipas kontekstit historik dhe kulturor të ngjarjeve; - lexon dhe kupton të dhënat e grumbulluara mbi muzikën klasike; - interpretin të dhënat dhe konsolidon njohuritë mbi ngjarjet, përfaqësuesit dhe veprat muzikore në periudhën e klasicizmit; - dëgjon vepra muzikore dhe shpreh përjetimin e vet emocional, duke shpjeguar ndjesinë emocionale ;

- përdor terminologjinë e duhur muzikore për të analizuar, komunikuar dhe zbuluar informacionin dhe ndjesinë muzikore në vepra të ndryshme muzikore të krijuara gjatë periudhës së klasicizmit;
- bën lidhje ndërmjet njohurive dhe shpjegimit të veprave muzikore por edhe të përfaqësuesve të tyre;
- prezanton para të tjerëve projektin për temën e dhënë, duke gërshetuar format e komunikimit verbal dhe elektronik, si dhe veprimin praktik;
- bashkëpunon me shokët për realizimin e projektit dhe kontribuon pozitivisht me grupin.
- Konceptet kryesore që do të përdoren gjatë zhvillimit të projektit:
 - Dëgjimi i veprave, qëllimi i studimit;
 - grumbullimi i informacionit dhe të dhënave;
 - përpunimi i informacionit dhe të dhënave;
 - paraqitja grafike e të dhënave;
 - interpretimi i të dhënave, klasifikimi i veprave për prezantim;
 - prezantimi i tyre.

6. Partnerët që do marrin pjesë në projekt – prindërit, anëtarë të komunitetit, nxënës të shkollës, mësues etj.

7. Veprimtaritë kryesore:

- Diskutim me nxënësit lidhur me përzgjedhjen e temës së projektit.
- Ndarja e klasës në grupe sipas dëshirës së nxënësve në bashkëpunim me mësuesen.
- Zgjedhja nga nxënësit e detyrës hulumtuese për secilin grup.
- Ndarja e detyrave për secilin nxënës brenda grupit.
- Hartimi i planit të veprimtarive për secilin grup.
- Kërkime njohurish të nevojshme në literaturën e rekomanduar, apo në internet në mënyrë që nxënësit të shfaqin aftësitë e tyre hulumtuese dhe studimore.
- Hartimi i pyetësorit (intervistave), përcaktimi i popullatës dhe përzgjedhja e kampionit në të cilën do të kryhet pyetësori (intervistat).
- Grumbullimi i informacionit nga pyetësorët, (intervistat), komunikimi me mësuesit, prindërit, anëtarë të komunitetit, nxënësit sipas popullatës së përzgjedhur.
- Përpunimi i të dhënave.
- Ndërtimi i tabelave, diagrameve etj.
- Hartimi i draftit të parë të projektit dhe diskutimi i tij.
- Hartimi i draftit përfundimtar të projektit si rezultat i punës në grup dhe individuale.
- Prezantimi i produktit përfundimtar dhe dorëzimi i punës që ka bërë gjithsecili nga

nxënësit.

- **Burimet kryesore të informacionit:**

- Informacioni i marrë nga interneti (kërkim mbi ngjarje, biografi dhe vepra muzikore);
- materiale audio nga interneti (youtube);

- **Baza materiale:**

- Letra të bardha;
- Kartonë;
- Lapustila;
- Cd;
- Foto;
- dvd etj.;

- **Tematika e orëve të planifikuara:**

- Ora 1.** Përzgjedhja e temës së projektit. Ndarja e grupeve. Përcaktimi i detyrës hulumtuese për secilin grup. Ndarja e detyrave për secilin nxënë brenda grupit. Hartimi i planit të veprimtarive të projektit brenda grupit përkatës, afatet dhe personi përgjegjës.
- Ora 2.** Përpunimi i materialit të grumbulluar, zhvillimi i të dhënave nga kërkime të ndryshme, ppt etj..
- Ora 3.** Hartimi i draftit të parë të projektit dhe diskutimi i tij. Prezantimi i materialit të përgatitur. Vlerësimi i punës në grup dhe individual i nxënësve.

8.3.1 Përshkrimi i produktit të projektit

Projekti do të përmbajë krijimin e një historiku të muzikës klasike, bazuar në vepra dhe përfaqësues.

Për të realizuar këtë projekt nxënësit do të mbledhin informacione që lidhen me detyrën hulumtuese që ka secili grup. Detyra hulumtuese ka të bëjë me studimin e zhvillimit të muzikës gjatë periudhës së Klasicizmit, veprat kryesore, format dhe gjinitë që u zhvilluan si dhe përfaqësuesit që lëvruan këto gjini dhe forma gjatë kësaj periudhe. Gjatë këtij hulumtimi nxënësit nuk do të lënë pas dore, lidhjen e ngjarjeve që kanë ndodhur gjatë kësaj periudhe në kontekstin politik, historik, artistik, etj.

Projekti do të shkruhet dhe prezantohet nga secili grup sipas formatit të caktuar më poshtë:

- Tema e projektit
- Rezultatet e të nxënit

- Tabela e planit të veprimtarive që ka realizuar secili grup me afatet dhe personat përgjegjës. Kjo tabelë lidhet edhe me detyrat që ka realizuar secili anëtar i grupit. Një shembull tablele e planit të veprimtarive paraqitet më poshtë:

Faza e parë		
Veprimtaria që do të realizohet	Afati	Anëtari i grupit
Psh. Hulumtimi i ngjarjeve kulturore, politike dhe historike, artistike dhe muzikore	15 tetor 201..	Anëtari
Psh. Hulumtimi i ngjarjeve artistike dhe muzikore	20 tetor 201...	Anëtari
Interpretimi i të dhënave të gjetura	25 tetor 201...	Anëtari
.....		
Faza e dytë		
Psh. Grumbullimi i materialit nga burime të tjera	10 Janar 201..	Anëtari
.....		
Psh. Seleksionimi i të dhënave dhe përpunimi i materialeve	2 shkurt 201...	Anëtari
.....		
Faza e tretë		
Psh. Shkrimi i materialit	9 Mars 201..	Anëtari
.....		
Psh. Punimi i materialit në kompjuter	3 Prill 201...	Anëtari
.....		
Psh. Përgatitja e projektit për prezantim	15 Prill 201..	Anëtari ...
.....		

- Konceptet kryesore që janë përdorur gjatë zhvillimit të projektit.
- Përshkrim i shkurtër i projektit.
- Gjetjet e projektit. (Gjetjet mund të paraqiten me mënyra të ndryshme: mund të shkruhen në një poster; mund të paraqiten në fletë formati dhe të prezantohen vetëm me gojë, mund të prezantohen me mjete audio-vizuale, me program kompjuterik power point, nëse është produkt, prezantohet produkti etj.)
- Konkluzione të projektit.

8.3.2 Vlerësimi i nxënësve dhe reflektimi

Vlerësimi i nxënësve bëhet sipas tabelës 3 për vlerësimin e projekteve kurrikulare të përcaktuar sipas niveleve të mësipërme. Gjatë vlerësimit merret në konsideratë:

- Vëtorientimi dhe vetëdrejtimi i nxënësve në grup.
- Përdorimi i burimeve të ndryshme të mbledhjes së informacionit.
- Gjetja e zgjidhjeve në situatën të ndryshme dhe arsyetimet intuitive.
- Përdorimi i saktë i koncepteve muzikore.
- Përzgjedhja e teknikave të përshtatshme muzikore.
- Angazhimi i secilit nxënës në realizimin e projektit, individualisht dhe në progresin e grupit.
- Mënyra e prezantimit të projektit, i cili të lexohet, të dëgjohet dhe të kuptohet qartë.
- Rezultatet e projektit, nëse janë të qarta dhe të kuptueshme.

8.4 Vlerësimi i të nxënësve të nxënësve realizohet nëpërmjet:

- Vlerësimit periodik,
- Vlerësimit përfundimtar.

8.4.1 Vlerësimi periodik

Vlerësimi periodik është dokumentimi në regjistër i rezultateve të vlerësimit të nxënësve për secilën periudhë. Ai përmban 2 (dy) nota:

- Notën e vlerësimit të vazhduar,
- Notën e vlerësimit me detyrë përmbledhëse.

Këto dy vlerësime me notë shënohen në regjistër në kolonat përkatëse.

8.4.2 Vlerësimi përfundimtar

- Vlerësimi përfundimtar realizohet me notë, në përfundim të vitit shkollor.

- Nota përfundimtare vjetore përmbledh notat vjetore si më poshtë
- Notën vjetore të vlerësimit të vazhduar për tri periudha.
- Notën vjetore të vlerësimit me detyrë përmbledhëse për tri periudha.
- Nota e vlerësimit të projektit.

Peshat në përqindje sipas vlerësimeve janë:

	<i>Pesha në përqindje klasat X-XII</i>
<i>Vlerësimi i vazhduar</i>	40%
<i>Vlerësimi me detyrë përmbledhëse</i>	40%
<i>Vlerësimi i projektit kurrikular</i>	20%

Hapat për njehsimin e notës përfundimtare vjetore janë:

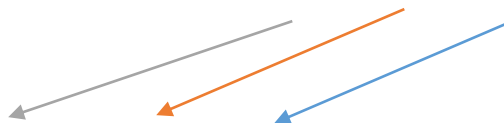
- Nota vjetore e vlerësimit të vazhduar (NVv) përcaktohet duke u bazuar në tri notat e vlerësimit të vazhduar të periudhave, duke gjykuar në mënyrë progresive.
- Nota vjetore e vlerësimit me detyrë përmbledhëse (NTp/Dp) përcaktohet duke u bazuar në tri notat e vlerësimit me detyrë përmbledhëse të periudhave, duke gjykuar në mënyrë progresive.
- Nota e vlerësimit të projektit (NVp) përcaktohet në përfundim të projektit duke u bazuar në procesin e realizimit të projektit dhe në produktin përfundimtar.
- Shumëzohet secila prej notave me përqindjen përkatëse. Mblidhen këto prodhime dhe shuma rrumbullakoset me numër të plotë (p.sh., 8,8 9).
- Formulat për llogaritjen e notës përfundimtare janë:
 - $\text{Nota përfundimtare në klasat X-XII} = (NVv \times 0.4) + (NTp/Dp \times 0.4) + (NVp \times 0.2)$
- Dokumentimi në regjistër i rezultateve të vlerësimit të të nxënit sipas periudhave është si në tabelën më poshtë:

Periudha e parë <i>Shtator – Dhjetor</i>		Periudha e dytë <i>Janar - Mars</i>		Periudha e tretë <i>Prill - Qershor</i>		Vlerësimi vjetor			Nota përfundimtare
NV v	NTp/D p	NV v	NTp/D p	NV v	NTp/D p	NV v	NTp/D p	NV p	
6	6	8	7	8	7	8	7	9	8

$$(8 \times 0.4) + (7 \times 0.4) + (9 \times 0.2) = 7.8$$

Nota përfundimtare 8

OSE

$$(7 \times 0.4) + (7 \times 0.4) + (9 \times 0.2) = 7.4$$

Nota përfundimtare 7

8.5 Vlerësimi i nxënësve me nevoja të veçanta

Vlerësimi i nxënësve me nevoja të veçanta duhet të bëhet në mënyrë të tillë që t'u japë atyre mundësinë të demonstrojnë çfarë dinë dhe mund të bëjnë në përmbushje të rezultateve të të nxënësve. Për këtë qëllim mësuesi duhet të përshtatë detyrat/veprimtaritë vlerësuese me mundësitë dhe nevojat që këta nxënës kanë. Këto modifikime mund të përfshijnë:

- Ndryshimin/përshtatjen e formateve alternative të pyetje/përgjigjeve, p.sh. një formë të përgjigjes më të thjeshtuar (bazuar në disa pika orientuese) në vend të një eseje që duhet të përgatisin nxënësit.
- Modifikime të veprimtarive vlerësuese, p.sh. duke thjeshtuar gjuhën e përdorur, ose duke përdorur një format tjetër të pyeturi.
- Përshtatje të procesit të vlerësimit, p.sh. duke i dhënë kohë shtesë nxënësit, me pauza të ndërmjetme, duke përdorur një lexues ose teknologji specifike.

Procedurat dhe teknikat e vlerësimit për nxënës me nevoja të veçanta duhet të diskutohen herëpashere me prindërit dhe vetë nxënësit. Prindërit duhet të kuptojnë se si ndikojnë këto procedura dhe teknika të përshtatura në vlerësimin e punës së nxënësve.

9 KRITERET DHE REFLEKTIMI PËR DETYRA TË NDRYSHME NË LËNDËN E MUZIKËS

9.1 Kriteret për kryerjen e detyrave

Mësuesi duhet të përcaktojë kriteret vlerësimi për çdo detyrë dhe të sigurojë udhëzime të qarta për nxënësit se si do të jetë detyra e përfunduar dhe si do të zbatohen kriteret. Kur vendosni një detyrë sigurohuni që:

- kërkesat e detyrës janë bërë sa më qartë të jetë e mundur për studentin;

- kriteret e vlerësimit dhe nivelet e arritjes t'i ofrohen çdo nxënësi në mënyrë që ata të dinë se çfarë duhet të bëjnë;
- çdo burim ose material i përdorur të jetë i qartë dhe i përshtatshëm për detyrën;
- arritjet e nxënësit maten për më shumë se një rezultat të nxëni;
- udhëzimet të jenë të qarta dhe koncize;
- niveli i gjuhës të jetë i përshtatshëm për vlerësimin;
- detyra nuk përmban gjini, kulturë ose ndonjë paragjykim tjetër;
- koha e lejuar është e mjaftueshme për kryerjen e detyrës.

9.2 Reflektimi i mësuesit

Kur vlerësoni detyrën, mos harroni se reflektimet tuaja do të ndihmojnë nxënësin të kuptojë pse ai / ajo mori atë rezultat dhe si mund të bëhet më mirë herën tjetër.

Reflektimi duhet të jetë:

- konstruktiv në mënyrë që nxënësi të ndihet i inkurajuar dhe i motivuar për t'u përmirësuar;
- në kohë, në mënyrë që nxënësi ta përdorë atë për të mësuar në vazhdim;
- i menjëhershëm në mënyrë që nxënësi të mund të mbajë mend atë që bëri dhe të reflektojë në kohë;
- i fokusuar në arritje dhe përpjekje, jo te personi - puna duhet të vlerësohet, jo nxënësi;
- specifike për rezultatet e të nxënit në mënyrë që vlerësimi të jetë i qartë lidhur me të mësuarin.

Përgjigjet tuaja mund të jenë:

- informale ose indirekte - të tilla si reagimet verbale në klasë (me tërë klasën), ose në mënyrë individuale me vetë nxënësin.
- formale ose të drejtpërdrejta - të tilla si listat e kontrollit ose komentet për nxënësin në mënyrë individuale në formë të shkruar ose verbale;
- formative – të dhëna gjatë mësimit me qëllim ndihmës për nxënësin që të di se si të përmirësohet;
- përmbledhëse – të dhëna në fund të periudhës (ose të kapitullit) me qëllim informimin e nxënësve për çfarë kanë arritur.

9.3 Shembull për kriteret e vlerësimit të detyrave

Kriteret e vlerësimit mësuesi i vendos në varësi të llojit të detyrës. Më poshtë është paraqitur *një shembull* për kriteret e vlerësimit të një detyre.

Kriteret i vlerësimit	Kriteret për vlerësimin e një detyre hulumtuese me 10 pikë			
	Niveli 1 Dobët 0-2 pikë	Niveli 2 Mjaftueshëm 3-5 pikë	Niveli 3 Mirë 6-8 pikë	Niveli 4 Shumë mirë 9 -10 pikë
Fokusi te detyra dhe burimet e përdorura	Nxënësit rrallëherë fokusohen te detyra e tyre. Informacioni është i gatshëm. Përdorin një burim për të gjetur informacione.	Nxënësit dalin jashtë temës dhe nuk fokusohen vetëm te detyra e tyre. Mbledhin disa informacione nga dy burime të ndryshme.	Nxënësit janë të fokusuar te detyra e tyre Mbledhin informacione nga të paktën dy burime të ndryshme.	Nxënësit janë të fokusuar te detyra e tyre. Mbledhin informacion nga të paktën dy burime duke krijuar komente intuitive dhe origjinalitet në përgatitjen e detyrës.
Zhvillimi i detyrës	Zhvillimi përmban shumë gabime.	Zhvillimi përmban disa gabime të rëndësishme.	Zhvillimi përmban pak gabime.	Zhvillimi nuk përmban gabime.
Organizimi i materialit	Materiali është i çorganizuar dhe rrëmujë.	Materiali është organizuar mirë por jo gjithmonë krijon lehtësi të kuptuari.	Materiali është i organizuar mirë dhe në shumicën e rasteve krijon lehtësi të kuptuari.	Materiali është i organizuar shumë mirë dhe krijon lehtësi të kuptuari.

Konceptet	Përqindja = Pikët	Rezultatet e të nxënës	Niveli II i arritjes së kompetencave	Niveli III i arritjes së kompetencave	Niveli IV i arritjes së kompetencave
.....					
Pikët total të detyrës	100% = ... pikë		35% - 40% = ... pikë	35% - 40% = ... pikë	20% - 25% = ... pikë

hapi 5 është përcaktimi i skemës së vlerësimit (bazuar në shpërndarjen normale). Sistemi i pikëzimit që përdoret më shumë është ai që quhet analitik. Dy nga elementet bazë të këtij sistemi janë:

- caktimi i pikëve për konceptet që **vlerësohen**;
- skema e pikëzimit (ku jepen kriteret e shpërndarjes së pikëve që janë akorduar për konceptet që do të **vlerësohen**, duke pasur parasysh për bazë përgjigjen e saktë që duhet të jepet për këtë çështje).

Në konvertimin e pikëve me nota, kufiri i poshtëm rekomandohet 25% e totalit të pikëve. Më pas caktohen intervalet e pikëve nga nota 4 – 10.

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Përqindja e pikëve	<25%	25-38%	39-51%	52-64%	65-77%	78-90%	91-100%

10 SHTOJCA

Modele Detyra përmbledhëse

KLASA: 6 – 7 – 8 - 9 – të

DETYRË PËRMBLEDHËSE (DP)			
KLASA: 6			
PERIUDHA I (SHTATOR –DHJETOR)			
TEMA E DETYRËS: <i>Provoj veten mbi njohuritë muzikore</i>			
	Tematikat e lëndës	Rezultatet e të nxënit	Përqindjet %
1	<i>Gjuha dhe komunikimi</i>	Nxënësi: o dallon tingujt dhe zhurmat; o kupton pentagramin dhe çelësin; o dallon notat në vija dhe në fusha , poshtë dhe sipër pentagramit; o kupton gjatësinë e tingujve;	50 %
2	<i>Teknika dhe procese</i>	○ këndon këngë me tematika të larmishme (<i>himn, natyra, shoqëria atdheu, , partizane dhe patriotike</i>) në kohët 2/4, 4/4; ○ shpreh emocionet e veta për këngët me fjalë të thjeshta.	50 %
Metodologjia e zhvillimit të DP			

Hapi 1: Mësuesi parapërgatit nxënësit për detyrën përmbledhëse, (DP) e cila do të zhvillohet në formën e një konkursi.

Hapi 2: Mësuesi u shpjegon nxënësve rregullat e konkursit dhe kriteret.

Hapi 3: Nxënësit ndahen në dy skuadra dhe tërheqin gogllën kush fillon i pari me përgjigjet.

FISHA 1	Pikët	FISHA 2	Pikët
☐ Ç'farë quajmë pentagram ?	1	☐ Nga se rrjedh fjala pentagram?	1
☐ Emërto notat në vija dhe fusha.	2	☐ Emërto notat në vija dhe në fusha.	2
☐ Emërto notat sipër pentagramit dhe emërtoi ato?	2	☐ Emërto notat poshtë pentagramit.	2
<i>Përgjigju saktë dhe shpejt:</i> - Nota La shkruhet në vijën e tretë. V - G - Nota Si shkruhet në fushë dytë. V - G - Nota Mi shkruhet në vijën parë. V- G - Nota Mi shkruhet në fushën e katërt. V- G	4	<i>Përgjigju saktë dhe shpejt:</i> - Nota SI shkruhet në vijën e tretë. V - G - Nota FA shkruhet në fushë parë. V - G - Nota LA shkruhet në fushën e parë. V- G - Nota Mi shkruhet në fushën e katërt. V- G	4
<i>Gjej fjalën kyçe pasi të dëgjosh fjali</i> - Përbëhet nga melodia dhe teksti. - Elementet që e përbëjnë atë janë ritmi, melodia. - Merret me studimin e tingujve. - Nuk janë të pëlqyeshëm për veshin tonë.	4	<i>Gjej fjalën kyçe pasi të dëgjosh fjalinë:</i> - Vendoset gjithmonë në fillim të pentagramit. - Fillon të shkruhet në vijën e tretë të pentagramit. - Përdoren tri çelësa muzikor... - Notat janë shenja që përdoren për të...	4

<i>Përgjigju saktë dhe shpejt:</i> - Nota e plotë ka kohë - Nota gjysmë kakohë ☐ - Nota $\frac{1}{4}$ ka ..kohë - Pika e vlerës është	4	<i>Përgjigju saktë dhe shpejt:</i> - Nota e plotë ka goditje - Nota gjysmë kagoditje ☐ - Nota $\frac{1}{4}$ ka ... goditje - Pika e vlerës vendoset.....	4
☐ Shkruaj 5 fjali domethënëse për këngën “Alfabeti shqip”	5	☐ Shkruaj 5 fjali domethënëse për këngën “Xhaxhi këngën ma mëso”	5

• <i>Intensiteti i tingujve</i> na lejon të dëgjojmë tinguj të fortë dhe të butë. V G • <i>Gjatësia e tingujve</i> na lejon të dallojmë tinguj të lartë dhe të ulët. V G • <i>Lartësia e tingujve</i> na lejon të dëgjojmë tinguj të gjatë dhe të shkurtër. V G • <i>Timbri</i> i një tingulli na lejon të dallojmë një zë nga tjetri. V G	4	• <i>Burimet e tingujve</i> janë njerëzore dhe natyrore. V G • <i>Tingulli</i> formohet nga dridhje të parregullta të një trupi elastik në ajër. V G • <i>Zhurma</i> formohet nga dridhje të rregullta të një trupi elastik në ajër V G • <i>Lartësia e tingujve</i> na lejon të dëgjojmë tinguj të gjatë dhe të shkurtër. V G	4
---	---	---	---

Vlerësimi i DP

N 2	○ identifikon njërën nga llojet e shpejtësisë së muzikës së <i>ngadaltë, mesatare</i> dhe të <i>shpejtë</i>; ○ këndon disa lloje këngësh nga tematika të larmishme (<i>himn, natyra, atdheu, shoqëria, partizane dhe patriotike</i>) në kohët 2/4, 4/4;
N 3	○ evidenton llojet e tingujve; o këndon në përgjithësi këngë me tematika të larmishme (<i>himn, natyra, atdheu, shoqëria, partizane dhe patriotike</i>) në kohët 2/4, 4/4; ○ shpreh përjetimin për këngët e mësuara, flet gjendjen emocionale të krijuar, duke përdorur fjalor të thjeshtë muzikor: <i>ritmike, e gëzuar, e lodrueshme, e trishtueshme, e qetë, marsh</i> etj.;
N 4	○ kupton shpejtësinë e muzikës së <i>ngadaltë, mesatare</i> dhe të <i>shpejtë</i>; o këndon këngë me tematika të larmishme (<i>himn, natyra, atdheu, shoqëria, partizane dhe patriotike</i>) në kohët 2/4, 4/4; ○ përjeton këngët e mësuara diskuton gjendjen emocionale të krijuar, duke përdorur fjalor të thjeshtë muzikor: <i>ritmike, e gëzuar, e lodrueshme, e trishtueshme, e qetë, dramatike, marsh</i> etj.

Skema e vlerësimit

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	0-6	7-10	11-14	15-17	18-20	21-23	24-26
% e pikëve	< 25 %	25 – 38 %	39-51 %	52 -64 %	65 – 77%	78 -90 %	91 – 100 %

DETYRË PËRMBLEDHËSE (DP)

KLASA: 7

PERIUDHA I (SHTATOR –DHJETOR)

TEMA E DETYRËS: KONKURS MUZIKOR

Nr	Tematikat e lëndës	Rezultatet e të nxënit	Përqindjet %
----	--------------------	------------------------	--------------

1	Gjuha dhe komunikimi	○ Nxënësi: kupton shkallën Do +(Maxhor); dallon tonet dhe gjysmë tonet; kupton ndërtimin e intervaleve muzikore; kupton ndërtimin e akordit dhe arpezhit;	40 %
2	Teknika dhe procese	○ këndon këngë me tematika të larmishme: (himn, atdheu, partizane dhe patriotike) në kohët 2/4, 3/4, 4/4; ○ shpreh emocionet e veta për këngët në një ese të shkurtër me fjalë të thjeshta;	20 %
3	Historia, muzika dhe shoqëria	○ kupton klasifikimin e instrumenteve muzikor sipas grupeve; ○ dallon instrumentet muzikore gjatë dëgjimit muzikor.	40 %

Metodologjia e zhvillimit të DP

Hapi 1: Mësuesi parapërgatit nxënësit për detyrën përmblledhëse, (DP) e cila do të zhvillohet në formën e një konkurs

Hapi 2: Mësuesi u shpjegon nxënësve rregullat e konkursit dhe kriteret.

Hapi 3: Nxënësit ndahen në dy skuadra dhe tërheqin goglën kush fillon i pari me përgjigjet.

SKUADRA 1	Pikët	SKUADRA 2	Pikët
Ç' farë quajmë akord?	1	Ç' farë quajmë arpezh?	1
Ndërto akordin për notat RE; Mi?	2	Ndërto akordin për notat FA; SOL ?	2
Përgjigju shpejt dhe saktë 1. Shkallë muzikore quhen..... 2. Shkallët ndahen në 2 lloje: shkallëdhe shkallë..... 3. Toni është gjysmëtoni është largësia.....	3	1. Shkallë Do+ quajmë renditjen graduale të 8 notave që fillon me.....dhe mbaron me..... 2. Shkalla Do+ ka 5 tone dhegjysmëtone. 3. Gjysmëtonet në shkallën Do+ janë gradët në notat.....	3
Ndërto arpezhin për notat LA ; SI ?	2	Ndërto arpezhin për notat LA; SOL ?	2
Gjej fjalën kyçe pasi të dëgjosh fjalinë: 1) Zëra të bardhë quhen zërat 2) Zëri më i lartë te meshkujt	3	Gjej fjalën kyçe pasi të dëgjosh fjalinë: 1) Kur këndojnë të gjithë së bashku quhet... 2) Emri i tij është... Xhemali.	3

quhet..... 3) Zëri më i lartë te femrat quhet.....		3) Lejon të dallojmë një zë nga një tjetër	
• Përgjigju shpejt dhe saktë Përcakto intervalet . 1) do – do ² 2) do – sol 3) do – re 4) do – si 5) do – la 6) do – mi	6	• Përgjigju shpejt dhe saktë Përcakto intervalet . 1) mi – mi ² 2) mi – la 3) mi – do 4) mi – fa 5) mi – si 6) mi – re	6
Instrumentet muzikore ndahen në 4 grupe. 1)Grupi i instrumenteve..... 2)Grupi i instrumenteve..... 3)Grupi i instrumenteve..... 4)Grupi i instrumenteve.....	4	1.Shkruaj tre instrumente Kordofone 2. Shkruaj tre instrumente Aerofone 3.Shkruaj tre instrumente Membranofone 4.Shkruaj tre instrumente Idiofone	4
Shkruaj 5 fjali domethënëse për këngën “Gjuha jonë barot e trëndelinë”	5	Shkruaj 5 fjali domethënëse për këngën “Dua më shumë Shqipërinë”	5

Vlerësimi i DP	
N 2	o identifikon shkallët maxhore dhe minore; o këndon disa lloje këngësh nga tematika të larmishme (<i>himn, atdheu, partizane dhe patriotike</i>)në kohët 2/4, 3/4 , 4/4;
N 3	o evidenton intervalet muzikore ,akordin dhe arpezhin; o këndon në përgjithësi këngë me tematika të larmishme: (<i>himn, natyra, atdheu, shoqëria, partizane dhe patriotike</i>),në kohët 2/4,3/4, 4/4; o shpreh përjetimin për këngët e mësuara, flet gjendjen emocionale të krijuar, duke përdorur fjalor të thjeshtë muzikor; o klasifikon instrumentet muzikore sipas materialit dhe ndërtimit;
N 4	o kupton ndërtimin e shkallës Do +(Maxhor); o këndon këngë me tematika të larmishme (<i>himn, atdheu, shoqëria ,partizane dhe patriotike</i>)në kohët 2/4, 3 /4 , 4/4;

	o përjeton këngët e mësuara diskuton gjendjen emocionale të krijuar, duke përdorur fjalor të thjeshtë muzikor; o dëgjon dhe dallon përmes timbrit instrumentet muzikore.						
Skema e vlerësimit							
Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	0-6	7-10	11-14	15-17	18-20	21-23	24-26
% e pikëve	< 25 %	25 – 38 %	39-51 %	52 -64 %	65 – 77%	78 -90 %	91 – 100 %

DETYRË PËRMBLEDHËSE (DP)			
KLASA: 8			
PERIUDHA 1 (SHTATOR –DHJETOR)			
TEMA E DETYRËS: NDAJ NJOHURIRË E MIA MBI MUZIKËN			
	Tematikat e lëndës	Rezultatet e të nxënit	Përqindjet %
1	<i>Gjuha dhe komunikimi</i>	• kupton figure sinkopës dhe kontratemos • kupton notën 1/8 me pikën e vlerës • dallon ritmet e përziera 5/8,7/8,9/8	40 %
2	<i>Teknika dhe procese</i>	• këndon këngë me tematika të larmishme (<i>paqen, natyrën, me motive popullore</i>)në kohët 2/4, 5/8, 7/8 . • shpreh emocionet e veta për këngët në një ese të shkurtër me fjalë të thjeshta.	40 %
3	<i>Historia, muzika dhe shoqëria</i>	• kupton muzikën popullore nga llojet e tjera muzikore • dallon karakteristikat e muzikës dhe këngës popullore sipas krahinave • dallon vallet popullore të trevave të ndryshme	20 %
Metodologjia e zhvillimit të DP			

G	Ritmi 7/8 ka variantin e dytë më të përdorur V G Shkallët minore i gjejmë duke ngjitur 4 nota V G		Ritmi 9/8 ka variantin e dytë dhe të tretë më të përdorur V G Lira është një instrument muzikor grek V G	
1. Këngët popullore: a) ndahen në dy gjini b) ndahen në katër gjini c) ndahen në tri gjini 2. Këngët legjendare u kushtohen..... 3. Vallet popullore: a) ndahen në katër gjini b) ndahen në dy gjini c) ndahen në tri gjini Shkallët maxhore me # i gjejmë duke zbritur : a) 4 nota b) 5 nota c) 6 nota	4	1.Këngët historike janë këngë që pasqyrojnë..... 2. Vallet popullore epike karakterizohen nga..... - Ritmi 7/8 ka ... variante. Ritmi 9/8 ka ... theksa	4	
Shkruaj 5 fjali domethënëse për këngën “Lule borë”	5	Shkruaj 5 fjali domethënëse për këngën “Pëllumbi i bardhë”	5	

Vlerësimi i DP			
	N 2	- identifikon figure sinkopës dhe kontratempos. - këndon disa lloje këngësh nga tematika të larmishme (paqen, natyrën, me motive popullore)në kohët 2/4, 5/8, 7/8 .	
	N 3	- evidenton ritmet e përziera 5/8, 7/8 , 9/8. - këndon në përgjithësi këngë me tematika të larmishme (paqen, natyrën, me motive popullore)në kohët 2/4, 5/8, 7/8 - shpreh përjetimin për këngët e mësuara flet gjendjen emocionale të krijuar, duke përdorur fjalor të thjeshtë muzikor. - klasifikon karakteristikat e këngës popullore dhe valles popullore sipas krahinave.	
	N 4	- kupton krijimin e ushtrimeve në ritmet e përziera 5/8, 7/8, 9/8. - këndon këngë me tematika të larmishme (paqen, natyrën, me motive popullore)në kohët 2/4, 5/8, 7/8 . - përjeton këngët e mësuara diskuton gjendjen emocionale të krijuar, duke përdorur fjalor të thjeshtë muzikor.	

Skema e vlerësimit

Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	0-6	7-10	11-14	15-17	18-20	21-23	24-26
% e pikëve	< 25 %	25 – 38 %	39-51 %	52 -64 %	65 – 77%	78 -90 %	91 – 100 %

DETYRË PËRMBLEDHËSE (DP)

KLASA: 9

PERIUDHA 1 (SHTATOR –DHJETOR)

TEMA E DETYRËS: KONKURS I NJOHURITË MUZIKORE

Nr	Tematikat e lëndës	Rezultatet e të nxënit	Përqindjet %
1	<i>Gjuha dhe komunikimi</i>	• kupton ndërtimin e shkallës Re +(Maxhor) me dy shenja shartimi dhe relative e saj Si - (minor) • dallon tonet dhe gjysmëtonet në shkallët +(Maxhore) dhe – (minore)	30 %
2	<i>Teknika dhe procese</i>	• këndon këngë me tematika të larmishme (atdheu, dashurinë, natyrën)në kohët 3/4, 4/4. • shpreh emocionet e veta për këngët në një ese të shkurtër me fjalë të thjeshta.	30 %
3	<i>Historia, muzika dhe shoqëria</i>	• kupton muzikën në lashtësi, mesjete • dallon instrumentet muzikore në lashtësi • kupton muzikën në periudhën e Rilindjes • kupton muzikën në periudhën barok	40 %

Metodologjia e zhvillimit të DP

Hapi 1:Mësuesi parapërgatit nxënësit që DP do të zhvillohet në formën e një konkursi.

shpjegon nxënësve rregullat e konkursit dhe kriteret.

Hapi 2: Mësuesi u

Hapi 3: Nxënësit ndahen në dy skuadra dhe tërheqin gogllën kush fillon i pari me përgjigjet.			
SKUADRA 1	Pikët	SKUADRA 2	Pikët
<i>Gjej përgjigjen e saktë:</i> Një notë 1/8 me pikë është e barabartë me: a) 3 nota 1/16; b) 2 nota 1/8; c) 4 nota 1/6	1	<i>Gjej përgjigjen e saktë:</i> Kënga “Himni flamurit” këndohet në tonalitetin a)Do Maxhor b) Sol Maxhor c) Fa Maxhor	1
<i>Gjej përgjigjen e saktë:</i> 1)Shkalla Si minore gjendet, duke..... 2)Shkalla Si minore i ka gjysmëtonet në notat..... 3)Shkalla Si minore ka..... shenja shartimi (#)	3	<i>Provo veten :</i> 1. Në lashtësi ,njerëzit e konsideronin muzikën si një dhuratë të hyjnive. V G 2. Instrumenti më i përdorur në Egjiptin e lashtë ishte lira. V G 3. Gjysmëtonet në shkallën <i>Si minore</i> gjenden në gradët 2-3 dhe 5-6. V G	3
<i>Provo veten :</i> 1)Muzika në lashtësi shkruhej mbi një sistem të caktuar notash. V G 2)Instrumenti më i përdorur nga grekët e lashtë ishte harpa. V G	2	<i>Provo veten :</i> 1.Polifoni vjen nga greqishtja e lashtë dhe do të thotë shumë tinguj V G 2.Neumat përdorehin vetëm në krijimin e melodive me shumë zëra V G	2
<i>Provo veten :</i> 1)Monofoni quhet një melodi që këndohet në unison V G 2)Kori gregorian ishte kore femrash dhe këndoheshin me shumë zëra. V G 3.Trumpeta është një instrument muzikor kinez VG 4.Gongu është një instrument muzikor kinez V G	4	<i>Provo veten :</i> 1)Shkallët maxhore me bemol (b)i gjejmë duke ngjitur 5 nota ose duke zbritur 4 nota V G 2)Shkalla muzikore me një bemol (b) është Fa (+)Ma .V G 3)Shkalla minore i gjejmë duke ngjitur 4 nota V G 4.Lira është një instrument muzikor grek V G	4
<i>Gjej përgjigjen e saktë:</i> 1. Në fund të shekullit XVI interesi për kanton dhe këngën monodike çoi në krijimin: a)monodinë b) polifoni c) melodrama 2.Në mesjetë , muzika ishte e lidhur ngushtë me: a)veprimtari sociale b) funksione fetare	2	<i>Gjej përgjigjen e saktë:</i> 1.Sistemi muzikor i notave u krijua nga: a)Perotini b) Guido d’Areco c)Bernard de Ventadur d) Jan Kukuzeli 2.Këngët gregoriane ishin: a) Këngë polifonike ; b) këngë me strukturë të ndërlikuar; c) këngë që shkruheshin me nota muzikore d)	2

c) festa aristokrate festa popullore	d)	këngë për kore burrash që këndoheshin njëzëri nga i gjithë kori.					
Gjej përgjigjen e saktë: 1. Shkallët maxhore me diezis (#) i gjejmë duke ngjitur 5 nota ose duke zbritur 4 nota V G 2.Shkalla minore i gjejmë duke zbritur dy ton VG 3.Aulos është një instrument muzikor grek V G 5.Sistri është një instrument muzikor kinez V G	4	Gjej përgjigjen e saktë: Shkalla Re Maxhore gjendet, duke..... Shkalla Re Maxhore i ka gjysmëtonet në notat..... Shkalla Re Maxhore ka..... shenja shartimi (#) Gjysmëtonet në shkallën Re Maxhore gjenden në gradët.....					
Flit për shkallën Re + (Maxhor)	4	Flit për shkallën Si- (minor)					
Shkruaj 5 fjali domethënëse për këngën “Rrjedh në këngë e ligjërime”	5	Shkruaj 5 fjali domethënëse për këngën “Jeta kërkon dashuri”					
Vlerësimi i DP							
N 2	- identifikon shkallët maxhore dhe minore me dy shenja shartimi. - këndon disa lloje këngësh nga tematika të larmishme (<i>atdheu, dashurin, natyrën</i>)në kohët 3/4, 4/4.						
N 3	- evidenton shkallët maxhore dhe minore me dy shenja shartimi. - këndon në përgjithësi këngë me tematika të larmishme (<i>atdheu, dashurin, natyrën</i>)në kohët 3/4, 4/4. - shpreh përjetimin për këngët e mësuara flet gjendjen emocionale të krijuar, duke përdorur fjalor të thjeshtë muzikor. - klasifikon instrumentet muzikore në lashtësi						
N 4	- kupton ndërtimin e shkallës RE +(Maxhor) dhe Si - (minor) - këndon këngë me tematika të larmishme (<i>atdheu, dashurin, natyrën</i>)në kohët 3/4, 4/4. - përjeton këngët e mësuara diskuton gjendjen emocionale të krijuar, duke përdorur fjalor të thjeshtë muzikor. - përjeton këngët e mësuara; o diskuton gjendjen emocionale të krijuar, duke përdorur fjalor të thjeshtë muzikor.						
Skema e vlerësimit							
Nota	4	5	6	7	8	9	10
Pikët	0-6	7-10	11-14	15-17	18-20	21-23	24-26
% e pikëve	< 25 %	25 – 38 %	39-51 %	52 -64 %	65 – 77%	78 -90 %	91 – 100 %